

Χ κατά ΕΚΤ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 18ης Οκτωβρίου 2001 *

Στην υπόθεση T-333/99,

Χ, κάτοικος Φρανκφούρτης επί του Μάιν (Γερμανία), εκπροσωπούμενος από τους N. Pflüger, R. Steiner και S. Mittländer, avocats, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγων,

κατά

Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, εκπροσωπούμενης από τις C. Zilioli και V. Saintot, επικουρούμενες από τον B. Wägenbaur, avocat, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση περί ακυρώσεως της από 9 Νοεμβρίου 1999 αποφάσεως της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας περί διατηρήσεως σε αργία του προσφεύγοντος και περί παρακρατήσεως του ημίσεος του βασικού του μισθού και της από 18 Νοεμβρίου 1999 αποφάσεως περί απολύσεως του προσφεύγοντος,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Azizi, Πρόεδρο, K. Lenaerts και M. Jaeger, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπόλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 20ής Φεβρουαρίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Το πρωτόκολλο για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), το οποίο προσαρτάται στην Συνθήκη ΕΚ (στο εξής: καταστατικό του ΕΣΚΤ), περιλαμβάνει ειδικότερα τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 12

[...]

- 12.3 Το Διοικητικό Συμβούλιο θεσπίζει εσωτερικό κανονισμό, ο οποίος καθορίζει την εσωτερική οργάνωση της ΕΚΤ και των οργάνων λήψεως αποφάσεων.

[...]

Άρθρο 36

Προσωπικό

- 36.1 Το Διοικητικό Συμβούλιο, μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθορίζει τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ.

36.2 Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο για όλες τις διαφορές ανάμεσα στην ΕΚΤ και τους υπαλλήλους της εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στους όρους απασχόλησής τους.»

- 2 Σύμφωνα με το άρθρο 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, το Διοικητικό Συμβούλιο καθόρισε τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Conditions of Employment for Staff of the European Central Bank (στο εξής: όροι απασχολήσεως), που προβλέπουν, με βάση το ισχύον κατά τον χρόνο των επίμαχων πραγματικών περιστατικών κείμενο, ειδικότερα ότι:

«4. (α) Οι υπάλληλοι της ΕΚΤ οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία και χωρίς να επηρεάζονται από τα προσωπικά τους συμφέροντα. Πρέπει να ρυθμίζουν τη συμπεριφορά τους κατά τρόπο αρμόζοντα στη θέση τους και στον χαρακτήρα της ΕΚΤ ως οργάνου της Κοινότητας.

[...]

9. (α) Οι εργασιακές σχέσεις μεταξύ της ΕΚΤ και του προσωπικού της διέπονται από τις συμβάσεις εργασίας που συνάπτονται σύμφωνα με τους παρόντες όρους απασχολήσεως. Οι Staff Rules (κανονισμός για θέματα προσωπικού, στο εξής: κανονισμός προσωπικού), που θεσπίζονται από την Εκτελεστική Επιτροπή, καθορίζουν τις λεπτομέρειες εφαρμογής των όρων απασχολήσεως.

[...]

- (γ) Οι όροι απασχολήσεως δεν διέπονται από κάποιο ειδικό εθνικό δίκαιο. Η ΕΚΤ εφαρμόζει i) τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινό στα κράτη μέλη, ii) τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου (ΕΚ) και iii) τους κανόνες που περιλαμβάνονται στους κανονισμούς και στις οδηγίες (ΕΚ) που αφορούν την κοινωνική πολιτική και απευθύνονται στα κράτη μέλη. Οσάκις υφίσταται ανάγκη, οι νομικές αυτές πράξεις τίθενται σε εφαρμογή από την ΕΚΤ. Σχετικώς, θα λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι συστάσεις (ΕΚ) σε θέματα κοινωνικής πολιτικής. Η ΕΚΤ θα λαμβάνει δεόντως υπόψη, για την ερμηνεία των απορρεόντων από τους παρόντες όρους απασχολήσεως δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, τις αρχές που απορρέουν από τους κανονισμούς, τους κανόνες και τη νομολογία που εφαρμόζεται στο προσωπικό των κοινοτικών οργάνων.

10. (α) Οι συμβάσεις εργασίας μεταξύ της ΕΚΤ και των υπαλλήλων της έχουν τη μορφή επιστολών προσλήψεως που προσυπογράφονται από τους υπαλλήλους. Οι επιστολές προσλήψεως εξειδικεύουν τους όρους απασχολήσεως, όπως απαιτεί η οδηγία 91/533/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 1991. [...]

[...]

11. (α) Η ΕΚΤ μπορεί να καταγγείλει τις συναφθείσες με τους υπαλλήλους της συμβάσεις, βάσει αιτιολογημένης απόφασής της Εκτελεστικής Επιτροπής, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον κανονισμό προσωπικού και για τους ακόλουθους λόγους:

- (i) Λόγω παρατεινόμενης επαγγελματικής ανεπάρκειας. Η για τον λόγο αυτό καταγγελία της συμβάσεως εκ μέρους της ΕΚΤ προϋποθέτει προθεσμία

καταγγελίας τριών μηνών και αποζημίωση απολύσεως ίση με τον μισθό ενός μήνα για κάθε συμπληρωθέν έτος υπηρεσίας, μη υπερβαίνουσα τους δώδεκα μήνες. Η Εκτελεστική Επιτροπή μπορεί να απαλλάξει των καθηκόντων του τον υπάλληλο κατά τη διάρκεια της προθεσμίας καταγγελίας.

(ii) Σε περίπτωση μείωσης του προσωπικού [...].

(iii) Για πειθαρχικούς λόγους.

[...]

41. Τα μέλη του προσωπικού μπορούν, κατ' εφαρμογή της διαδικασίας του κανονισμού προσωπικού, να υποβάλλουν στη διοίκηση προς εξέταση παράπονα και ενστάσεις, τις οποίες η διοίκηση εξετάζει με γνώμονα τη συνοχή των πράξεων που εκδίδονται σε κάθε ατομική περίπτωση στο πλαίσιο της πολιτικής προσωπικού και των όρων απασχολήσεως στην ΕΚΤ. Τα μέλη του προσωπικού που δεν μένουν ικανοποιημένα από την έκβαση της διοικητικής εξετάσεως μπορούν να κινήσουν τη διαδικασία ενστάσεων που προβλέπει ο κανονισμός προσωπικού.

Οι ανωτέρω διαδικασίες δεν μπορούν να εφαρμοστούν προς αμφισβήτηση του κύρους:

(i) των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου ή των εσωτερικών οδηγιών της ΕΚΤ, περιλαμβανομένων των οδηγιών που καθορίζονται με τους γενικούς όρους απασχολήσεως ή με τον κανονισμό προσωπικού.

(ii) των αποφάσεων για τις οποίες ισχύουν ειδικές διαδικασίες προσφυγών ή

(iii) των αποφάσεων περί μη μονιμοποιήσεως δοκίμου υπαλλήλου.

42. Αν έχουν εξαντληθεί όλες οι προβλεπόμενες δυνατότητες εφαρμογής εσωτερικής διαδικασίας, αρμόδιο για κάθε διαφορά μεταξύ της ΕΚΤ και των μελών του προσωπικού της ή των πρώην μελών του προσωπικού της, στα οποία εφαρμόζονται οι γενικοί όροι απασχολήσεως, είναι το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η αρμοδιότητα αυτή περιορίζεται στην εξέταση της νομιμότητας του μέτρου ή της απόφασης, εκτός αν η διαφορά είναι χρηματικοοικονομικής φύσεως, οπότε το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα πλήρους δικαιοσύας.

43. Οι υπάλληλοι της ΕΚΤ, σε περίπτωση παραβάσεως των υποχρώσεών τους έναντι της ΕΚΤ, υπόκεινται, κατά περίπτωση, σε πειθαρχικές κυρώσεις, ως ακολούθως:

(i) επίπληξη από μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής·

(ii) κατόπιν αποφάσεως της Εκτελεστικής Επιτροπής·

— προσωρινή μείωση του μισθού·

— μετάθεση ή αλλαγή τοποθετήσεως του υπαλλήλου εντός της ΕΚΤ·

— διαρκής μείωση του μισθού·

— απόλυση.

Τα πειθαρχικά μέτρα πρέπει να είναι ανάλογα με τη σοβαρότητα των πειθαρχικών παραβάσεων και οι σχετικές αποφάσεις να είναι αιτιολογημένες. Τα εν λόγω μέτρα λαμβάνονται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στον κανονισμό προσωπικού. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε σε κανέναν υπάλληλο να μην επιβάλλεται πειθαρχική ποινή χωρίς, προηγουμένως, να του έχει δοθεί η δυνατότητα να λάβει θέση επί των αιτιάσεων.

44. Σε περίπτωση βαρέος παραπτώματος που καταλογίζεται στον υπάλληλο από τη Διεύθυνση της ΕΚΤ, είτε πρόκειται για παράβαση των επαγγελματικών του υποχρεώσεων, είτε για παράβαση του κοινού δικαίου, η Εκτελεστική Επιτροπή μπορεί, με απόφασή της, έχουσα άμεση ισχύ, να θέσει σε αργία τον υπάλληλο.

Η απόφαση πρέπει να καθορίζει αν το μέλος του προσωπικού διατηρεί, κατά το χρονικό διάστημα που τελεί σε αργία, το δικαίωμα επί των αποδοχών του, εν όλω ή εν μέρει. Σε περίπτωση στέρησης μέρους του μισθού, η στέρηση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του ημίσεος του βασικού του μισθού.

Αν, εντός τεσσάρων μηνών από τη θέση σε αργία, η κατάσταση του μέλους του προσωπικού, που έχει τεθεί σε αργία, δεν ρυθμίστηκε οριστικά ή αν του έχει απευθυνθεί μόνον επίπληξη, ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα επιστροφής των παρακρατηθέντων λόγω της θέσεως σε αργία ποσών.

Εντούτοις, αν ο υπάλληλος διώκεται ποινικώς για τις ίδιες πράξεις, η κατάστασή του ρυθμίζεται οριστικά μόνο μετά την έκδοση αμετακλήτου δικαστικής απόφασης.

45. Η Επιτροπή Προσωπικού, τα μέλη της οποίας εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία, εκπροσωπεί τα γενικά συμφέροντα όλων των μελών του προσωπικού σε θέματα συμβάσεων εργασίας, ρυθμίσεων που ισχύουν για το προσωπικό και αμοιβών όρων απασχολήσεως, εργασίας, υγείας και ασφαλείας στην ΕΚΤ· ασφαλιστικής καλύψεως και συνταξιοδοτικού καθεστώτος.
46. Ζητείται η γνώμη της Επιτροπής Προσωπικού πριν από κάθε τροποποίηση των ισχυόντων όρων απασχολήσεως, του κανονισμού προσωπικού και όλων των συναφών θεμάτων όπως καθορίζονται στο ανωτέρω άρθρο 45.

47. Σε περίπτωση διαφοράς ατομικής φύσεως, ο υπάλληλος δικαιούται να ζητήσει τη συνδρομή εκπροσώπου του προσωπικού για τις εσωτερικές διαδικασίες.»

- 3 Βάσει του άρθρου 12.3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, το Διοικητικό Συμβούλιο θέσπισε εσωτερικό κανονισμό της ΕΚΤ (ΕΕ 1999, L 125, σ. 34), που ορίζει ειδικότερα:

«Άρθρο 11

Προσωπικό της ΕΚΤ

[...]

- 11.2 Με την επιφύλαξη των άρθρων 36 και 47 του καταστατικού, η Εκτελεστική Επιτροπή εκδίδει οργανωτικούς κανονισμούς (στο εξής: “διοικητικές εγκύκλιοι”). Οι κανονισμοί αυτοί είναι δεσμευτικοί για το προσωπικό της ΕΚΤ.

[...]

Άρθρο 21

Όροι απασχόλησης

- 21.1 Οι σχέσεις απασχόλησης μεταξύ της ΕΚΤ και του προσωπικού της καθορίζονται στους όρους απασχόλησης και στον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης.
- 21.2 Οι όροι απασχόλησης εγκρίνονται και τροποποιούνται από το διοικητικό συμβούλιο έπειτα από πρόταση της εκτελεστικής επιτροπής. Ζητείται η γνώμη του γενικού συμβουλίου σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στον παρόντα εσωτερικό κανονισμό.
- 21.3 Οι όροι απασχολήσεως εφαρμόζονται μέσω του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ο οποίος εγκρίνεται και τροποποιείται από την εκτελεστική επιτροπή.
- 21.4 Η επιτροπή προσωπικού δίνει τη γνώμη της πριν από την έγκριση νέων όρων απασχόλησης ή κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Η γνώμη της υποβάλλεται στο διοικητικό συμβούλιο ή στην Εκτελεστική Επιτροπή αντιστοίχως.»

4 Βάσει του άρθρου 21.3 του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ και του άρθρου 9, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ θέσπισε

τους European Central Bank Staff Rules (στο εξής: κανονισμός προσωπικού), που ορίζουν ειδικότερα:

«8.3.2 Σε περίπτωση που η Εκτελεστική Επιτροπή λάβει απόφαση περί απόλυσης υπαλλήλου, η απόλυση αρχίζει να ισχύει από την ημέρα της θέσεώς του σε αργία. Ο εν λόγω υπάλληλος διατηρεί το δικαίωμα επί των ποσών που του καταβλήθηκαν ενόσω τελούσε σε αργία.»

- 5 Στις 12 Νοεμβρίου 1998, η ΕΚΤ εξέδωσε τη διοικητική εγκύκλιο 11/98 περί της πολιτικής της ΕΚΤ ως προς τη χρήση του Διαδικτύου («ECB Internet Usage Policy», στο εξής: η εγκύκλιος 11/98), περιλαμβάνουσα κανόνες σχετικά με τη χρήση από το προσωπικό υπολογιστών που επιτρέπουν τη σύνδεση με το Διαδίκτυο και τη λήψη και αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, που προβλέπει ειδικότερα:

«3.1 Οι υπηρεσίες Διαδικτύου παρέχονται από την ΕΚΤ για υπηρεσιακούς σκοπούς.»

Πραγματικά περιστατικά

- 6 Ο προσφεύγων, που ήταν μέλος του προσωπικού του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ινστιτούτου (ΕΝΙ), άρχισε να εργάζεται στην ΕΚΤ την 1η Ιουλίου 1998. Τοποθετήθηκε να υπηρετήσει στα αρχεία της ΕΚΤ, όπου εργαζόταν ως τεκμηριωτής. Η θέση

εργασίας του ήταν εξοπλισμένη με υπολογιστή, ο οποίος, όπως όλοι οι υπόλοιποι υπολογιστές της ΕΚΤ, ήταν συνδεδεμένος με κεντρικό διακομιστή. Τον Νοέμβριο του 1998, ο υπολογιστής του προσφεύγοντος εξοπλίστηκε κατά τρόπο που επέτρεπε τη σύνδεση με το Διαδίκτυο και την αποστολή και τη λήψη ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

- 7 Τον Αύγουστο του 1999, κατόπιν διαμαρτυρίας συναδέλφου του προσφεύγοντος, η Διεύθυνση Προσωπικού διενήργησε εσωτερική έρευνα.
- 8 Στις 18 Οκτωβρίου 1999, η διοίκηση της ΕΚΤ ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι κινήθηκε κατ' αυτού πειθαρχική διαδικασία και ότι η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ αποφάσισε, αυθημερόν, να τον θέσει σε αργία, βάσει του άρθρου 44 των όρων απασχολήσεως, με στέρηση ολόκληρου του βασικού μισθού του. Ενημέρωσε επίσης τον προσφεύγοντα ότι υπήρχαν υποψίες, πρώτον, ότι προμηθεύθηκε επανειλημμένως, μέσω του Διαδικτύου, έγγραφα πορνογραφικού και πολιτικού χαρακτήρα και ότι τα έστειλε σε τρίτους μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Δεύτερον, υπήρχαν υποψίες ότι παρενόχλησε τον συνάδελφό του, που υπέβαλε τη διαμαρτυρία, αποστέλλοντάς του, ιδίως, πολυάριθμα μηνύματα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με περιεχόμενο πορνογραφικό και/ή ακραίου ιδεολογικού χαρακτήρα, και/τοι ο εν λόγω συνάδελφος εκδήλωσε σαφώς την αποδοκιμασία του.
- 9 Εν συνεχεία, η Διεύθυνση Προσωπικού, σε συνεργασία με την αρμόδια διεύθυνση και τη νομική υπηρεσία της ΕΚΤ, εξέτασε μάρτυρες. Επιπλέον, διενεργήθηκαν έλεγχοι σχετικά με τους διαδικτυακούς τόπους που επισκέφθηκε ο προσφεύγων και τα μηνύματα που απέστειλε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ο υπολογιστής του προσφεύγοντος αποσυνδέθηκε από το δίκτυο της ΕΚΤ και σφραγίστηκε.
- 10 Στις 28 Οκτωβρίου 1999, η Διεύθυνση Προσωπικού της ΕΚΤ παρέδωσε στον δικηγόρο του προσφεύγοντος τρεις χαρτοφύλακες, περιλαμβάνοντες περίπου 900 σελί-

δες εγγράφων, που η καθής θεωρούσε ως αποδεικτικά στοιχεία, καθώς και ένα CD-ROM, στο οποίο είχαν αποθηκευθεί οι πορνογραφικές εικόνες και τα μοντάζ που προέρχονταν από το Διαδίκτυο και που ο προσφεύγων απέστειλε μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εντός και εκτός της ΕΚΤ, κατά τη διάρκεια της περιόδου που υπέκειτο σε ηλεκτρονικό έλεγχο.

- 11 Στις 3 Νοεμβρίου 1999, ο προσφεύγων, επικουρούμενος από τον δικηγόρο του, ένα μέλος της Επιτροπής Προσωπικού και, κατόπιν αιτήσεώς του, ένα διερμημένα, ανέπτυξε τις απόψεις του ενώπιον μελών της Διευθύνσεως Προσωπικού, του τμήματος στο οποίο ανήκει και της νομικής υπηρεσίας της ΕΚΤ. Για την ακρόαση αυτή τηρήθηκαν πρακτικά. Ο δικηγόρος του προσφεύγοντος αμφισβήτησε τη νομιμότητα της από 18 Οκτωβρίου 1999 αποφάσεως περί θέσεως σε αργία του προσφεύγοντος και ισχυρίστηκε ότι ήταν, αντιστοίχως, παράνομες η εγκύκλιος 11/98 και οι συνθήκες υπό τις οποίες συγκεντρώθηκαν τα αποδεικτικά στοιχεία κατά του πελάτη του.
- 12 Στις 8 Νοεμβρίου 1999, η διοίκηση διατύπωσε αιτιολογημένη γνώμη επί της κινηθείσας κατά του προσφεύγοντος πειθαρχικής διαδικασίας, με την οποία γνωστοποίησε στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ τα πραγματικά περιστατικά, τις αποδείξεις και τον προτεινόμενο νομικό χαρακτηρισμό κατόπιν της διαδικασίας αυτής.
- 13 Κατέληξε ότι ο προσφεύγων, πρώτον, παρενόχλησε συνάδελφό του αποστέλλοντάς του παρά τις διαμαρτυρίες του, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μηνύματα με περιεχόμενο πορνογραφικό και/ή ακραίου ιδεολογικού χαρακτήρα, μη σεβόμενος το περιβάλλον εργασίας του, προκαλώντας τον με κινήσεις σεξουαλικού χαρακτήρα, υπαινισσόμενος ότι ο εν λόγω συνάδελφος ήταν ομοφυλόφιλος και απειλώντας τον με χτυπήματα και τραυματισμούς. Δεύτερον, ο προσφεύγων, με τις εν λόγω πράξεις, δηλητηρίασε την εργασιακή ατμόσφαιρα στο γραφείο που μοιραζόταν με άλλους εργαζομένους στην ΕΚΤ. Τρίτον, ο προσφεύγων έκανε καταχρηστική χρήση των μέσων εργασίας, χρησιμοποιώντας, εν προκειμένω, σε βαθμό παράλογα και απαράδεκτα μεγάλο, το Διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για λόγους μη επαγγελματικούς. Τέταρτον, ο προσφεύγων παρέβη την υποχρέωσή του να συμπεριφέρεται, κατά την εκτέλεση της συμβάσεως εργασίας του, με αξιοπρέπεια, επισκεπτόμενος διαδικτυακούς τόπους και αποστέλλοντας, μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μηνύματα με πορνογραφικό χαρακτήρα ή σχετιζόμενα με ενέργειες ενδεχομένως αξιόποινες. Τα μηνύματα αυτά είναι ανεπίτρεπτα κατά το κοινό

αίσθημα και, κατά μείζονα λόγο, για ένα μέλος της κοινοτικής δημοσιοϋπαλληλίας. Πέμπτον, ο προσφεύγων έβλαψε την εικόνα και την αξιοπιστία της ΕΚΤ, αφενός, αποστέλλοντας εκτός αυτής, από διεύθυνση της τελευταίας, ηλεκτρονικά μηνύματα περιλαμβάνοντα έγγραφα πορνογραφικού χαρακτήρα ή σχετιζόμενα με ενέργειες ενδεχομένως αξιόποινες και, αφετέρου, επισκεπτόμενος από διεύθυνση της ΕΚΤ διαδικτυακούς τόπους μη επαγγελματικής χρήσεως.

- 14 Με την αιτιολογημένη γνώμη, η διοίκηση θεώρησε ότι τα πραγματικά αυτά περιστατικά συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών αρχών περί προστασίας της αξιοπρέπειας των ατόμων στην εργασία τους, του άρθρου 4, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως και του άρθρου 3.1 της εγκυκλίου 11/98. Θεωρώντας ότι τα αποδειχθέντα σε βάρος του προσφεύγοντος πραγματικά περιστατικά αποτελούσαν βαρέα παραπτώματα, πρότεινε στην Εκτελεστική Επιτροπή την απόλυσή του.
- 15 Στις 9 Νοεμβρίου 1999, η ΕΚΤ κοινοποίησε στον δικηγόρο του προσφεύγοντος αντίγραφο της αιτιολογημένης γνώμης και των τεσσάρων παραρημάτων της.
- 16 Ο δικηγόρος του προσφεύγοντος υπέβαλε τις παρατηρήσεις του επί της αιτιολογημένης γνώμης με επιστολές της 9ης και 10ης Νοεμβρίου 1999, συνταχθείσες στη γερμανική γλώσσα. Στην από 9 Νοεμβρίου 1999 επιστολή του εξέθεσε ότι το προβλεπόμενο στους όρους απασχολήσεως πειθαρχικό καθεστώς στερούνταν νομικής βάσεως και παραβίαζε τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου και τις αρχές που είναι κοινές στα κράτη μέλη καθώς και την αρχή *nulla poena sine lege*. Στην από 10 Νοεμβρίου 1999 επιστολή του, ισχυρίστηκε, κατ' ουσίαν, πρώτον, ότι οι κατηγορίες κατά του προσφεύγοντος δεν διατυπώθηκαν κατά τρόπο αρκούντως εμπεριστατωμένο, ώστε να δύναται ο τελευταίος να λάβει θέση· δεύτερον, ότι ο προσφεύγων αμφισβητούσε τα πραγματικά περιστατικά, εκτός από την ύπαρξη τεταμένου κλίματος μεταξύ αυτού και του συναδέλφου που προέβη στη διαμαρτυρία· ότι, ιδίως, δεν αποδείχθηκε ότι ο προσφεύγων ήταν το μόνο πρόσωπο που είχε πρόσβαση στον υπολογιστή που του είχε παραχωρηθεί· τρίτον, ότι, αν ήθελε θεωρηθεί ότι συνέβησαν τα πραγματικά περιστατικά, η ΕΚΤ παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας, διότι παρέλειψε να προειδοποιήσει τον προσφεύγοντα πριν κινήσει την πειθαρχική διαδικασία, ώστε να του δώσει τη δυνατότητα να διορθώσει τη συμπεριφορά του.

- 17 Στις 9 Νοεμβρίου 1997, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ αποφάσισε, ενόψει της εν εξελίξει πειθαρχικής διαδικασίας, να διατηρήσει τον προσφεύγοντα σε αργία και να του στερεί, από τις 10 Νοεμβρίου 1999, το ήμισυ του βασικού μισθού του, σύμφωνα με το άρθρο 44 των όρων απασχολήσεως (στο εξής: η από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφαση).
- 18 Στις 10 Νοεμβρίου 1999, ο δικηγόρος του προσφεύγοντος ζήτησε τη διενέργεια προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου («administrative review») της απόφασης αυτής, για τον λόγο ότι το προβλεπόμενο στους όρους απασχολήσεως πειθαρχικό καθεστώς ήταν παράνομο.
- 19 Στις 12 Νοεμβρίου 1999, η διοίκηση της ΕΚΤ ενημέρωσε τον δικηγόρο του προσφεύγοντος ότι, συντάσσοντας τις από 9 και 10 Νοεμβρίου 1999 επιστολές του στη γερμανική γλώσσα, παρέβλεψε ότι η γλώσσα που έπρεπε να χρησιμοποιείται στις αναφορές και στις ανακοινώσεις μεταξύ του μισθωτού και της ΕΚΤ είναι η αγγλική. Εντούτοις, προς αποφυγή καθυστέρησης της διαδικασίας, η ΕΚΤ δήλωσε ότι αποδεχόταν τις επιστολές αυτές, χωρίς, όμως, η απόφασή της αυτή να μπορεί να αποτελέσει προηγούμενο.
- 20 Στις 15 Νοεμβρίου 1999, ο δικηγόρος του προσφεύγοντος απέστειλε, απαντώντας στο έγγραφο αυτό, επιστολή στον Πρόεδρο της ΕΚΤ, συνταχθείσα στην αγγλική γλώσσα, στην οποία εξέθεσε ότι η υποχρεωτική χρήση της εν λόγω γλώσσας στην παρούσα διαδικασία συνιστούσε απόπειρα παρεμπόδισης της άμυνας του προσφεύγοντος και ότι, ελλείψει αντίθετης γνώμης εκ μέρους της ΕΚΤ που έπρεπε να κοινοποιηθεί εντός τριών ημερών, θα συνέτασσε στο μέλλον τις επιστολές του στη γερμανική γλώσσα.
- 21 Στις 17 Νοεμβρίου 1999, η διοίκηση της ΕΚΤ ενημέρωσε τον δικηγόρο του προσφεύγοντος ότι η από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφαση δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου υπό την έννοια του άρθρου 41 των όρων απασχολήσεως, διότι η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ, που εξέδωσε την

εν λόγω απόφαση, ήταν η ανώτερη διοικητική αρχή του οργανισμού αυτού. Προσέθεσε ότι η προσφυγή κατά της από 9 Νοεμβρίου 1999 αποφάσεως έπρεπε να ασκηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

- 22 Με έγγραφο της 18ης Νοεμβρίου 1999, η διοίκηση της ΕΚΤ, με απάντηση της από 15ης Νοεμβρίου 1999 επιστολής του δικηγόρου του προσφεύγοντος, αμφισβήτησε, υπενθυμίζοντας την αρχή περί χρησιμοποίησης της αγγλικής γλώσσας, ότι είχε την πρόθεση να παρεμποδίσει την άμυνα του προσφεύγοντος. Τόνισε ότι, αντιθέτως, η ΕΚΤ, ανεχόμενη εν προκειμένω τη χρησιμοποίηση της γερμανικής γλώσσας, επέδειξε έναντι του προσφεύγοντος εύνοια μεγαλύτερη από τη νομίμως απαιτούμενη.
- 23 Με απόφαση της ίδιας ημέρας, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ απέλυσε τον προσφεύγοντα, σύμφωνα με τα άρθρα 11, στοιχεία α' και β', των όρων απασχολήσεως και 8.3.2 του κανονισμού προσωπικού. Με την αιτιολογία της αποφάσεως αυτής, αντέκρουσε την επίκριση που διατύπωσε ο δικηγόρος του προσφεύγοντος κατά της αιτιολογημένης γνώμης με τις από 9 και 10 Νοεμβρίου 1999 επιστολές του. Ισχυρίστηκε, ιδίως, ότι οι γενικές αμφισβητήσεις του προσφεύγοντος δεν έθεταν σοβαρά εν αμφιβόλω την ορθότητα των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας. Όσον αφορά το ζήτημα της αποδείξεως της αποκλειστικής χρήσεως του υπολογιστή του προσφεύγοντος από τον ίδιο, τόνισε ότι η χρήση των υπολογιστών στην ΕΚΤ ελεγχόταν με τη χρησιμοποίηση προσωπικών και εμπιστευτικών κωδικών προσβάσεως. Τόνισε επίσης ότι, ενόψει του σημαντικού αριθμού των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που εστάλησαν, σε διάστημα δεκαοκτώ μηνών, κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας, από τον υπολογιστή του προσφεύγοντος, που είναι εγκατεστημένος σε γραφείο χωρίς χωρίσματα, όπου εργάζονται έξι άτομα, είναι ελάχιστα πιθανόν να μπορούσε κάποιος τρίτος να χρησιμοποιήσει τον υπολογιστή αυτό χωρίς να ελκύσει την προσοχή. Όσον αφορά την καθυστερημένη παρέμβαση της Διοικήσεως της ΕΚΤ, ανέφερε ότι αυτό δεν μπορούσε να δικαιολογήσει τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος, για την οποία ο ίδιος και μόνον ήταν υπεύθυνος. Επί τη βάση των διαπιστωθέντων πραγματικών περιστατικών, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ υιοθέτησε τον προτεινόμενο από τη Διοίκηση με την αιτιολογημένη γνώμη νομικό χαρακτηρισμό. Τέλος, αντέκρουσε την επίκριση του δικηγόρου του προσφεύγοντος σχετικά με τη νομιμότητα της πειθαρχικής διαδικασίας. Προσέθεσε ότι κανένας οργανισμός δεν μπορεί να εξακολουθήσει τη λειτουργία του χωρίς διαδικασία επιβολής κυρώσεων κατά των παραβάσεων των συμβατικών υποχρεώσεων, ότι το πειθαρχικό καθεστώς στηρίζεται επαρκώς νομικά στο άρθρο 36 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, ότι ο προσφεύγων, όταν υπέγραψε τη σύμβασή του εργασίας, αποδέχθηκε το καθεστώς αυτό και ότι το καθεστώς αυτό εφαρμόστηκε σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 24 Υπό τις περιστάσεις αυτές, ο προσφεύγων άσκησε την υπό κρίση προσφυγή με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Νοεμβρίου 1999.
- 25 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.
- 26 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν σε ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 20ής Φεβρουαρίου 2001.
- 27 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να αναγνωρίσει ότι η κινηθείσα κατ' αυτού πειθαρχική διαδικασία είναι παράνομη
 - να αναγνωρίσει ότι η από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφαση είναι παράνομη
 - να υποχρεώσει την ΕΚΤ να του καταβάλει τα ποσά που παρακράτησε από τον μισθό του με βάση το άρθρο 44 των όρων απασχολήσεως
 - να διαπιστώσει ότι η απόλυσή του είναι παράνομη και ότι η σύμβαση εργασίας που συνήψε με την ΕΚΤ δεν λύθηκε, αλλά εξακολουθεί πάντα να υφίσταται

- να υποχρεώσει την ΕΚΤ να εξακολουθήσει να τον απασχολεί·
- να καταδικάσει την ΕΚΤ στα δικαστικά έξοδα.

28 Η ΕΚΤ ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Επί της αρμοδιότητας του Πρωτοδικείου

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

29 Η ΕΚΤ επισημαίνει ότι ο προσφεύγων στηρίζει την προσφυγή του στο άρθρο 236 ΕΚ. Όμως, το άρθρο αυτό καλύπτει μόνον τις διαφορές μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της και όχι τις διαφορές μεταξύ της ΕΚΤ και των εργαζομένων της, που διέπονται από το άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.

- 30 Επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, αρμόδιο είναι το Δικαστήριο και ότι η απόφαση 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 319, σ. 1), που τροποποιήθηκε επανειλημμένως, δεν περιλαμβάνει διάταξη απονέμουσα ρητώς στο Πρωτοδικείο αρμοδιότητα εκδικάσεως των διαφορών που αναφέρονται στο προμνημονευθέν άρθρο. Διερωτάται, επομένως, ως προς την αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου να εκδικάσει την παρούσα προσφυγή.
- 31 Παραδέχεται ότι η πρόθεση των συντακτών της υπογραφείσας στο Μάαστριχτ στις 7 Φεβρουαρίου 1992 Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οποία ιδρύθηκε ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ήταν σαφώς να απονεύμουν την αρμοδιότητα για την εκδίκαση των προβλεπομένων στο άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ διαφορών στο Πρωτοδικείο. Συναφώς, επικαλείται τη δήλωση αριθ. 27, προσαρτηθείσα στην τελική πράξη της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σχετικά με τις διαφορές μεταξύ της ΕΚΤ και του ΕΝΙ, αφενός, και των υπαλλήλων τους, αφετέρου.
- 32 Εντούτοις, από την ίδια την ύπαρξη της δηλώσεως αυτής αποδεικνύεται ότι το Πρωτοδικείο δεν είναι αρμόδιο προς εκδίκαση των εν λόγω διαφορών, αφού τα όργανα δεν θέσπισαν τις σχετικές διατάξεις.
- 33 Η ΕΚΤ ισχυρίζεται ότι το κενό αυτό δεν μπορεί να καλυφθεί με μόνη την επίκληση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 15ης Ιουνίου 1976, 110/75, Mills κατά ΕΤΕπ (Συλλογή τόμος 1976, σκέψεις 11 έως 13, συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά). Επικαλείται επίσης την απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Σεπτεμβρίου 1999, T-140/97, Hautem κατά ΕΤΕπ (Συλλογή Υπ.Υπ. 1999, σ. I-A-171 και II-897, σκέψη 77). Πράγματι, η περίπτωση της ΕΚΤ είναι διαφορετική από αυτή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), διότι η Συνθήκη προέβλεψε ρητώς την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου προς εκδίκαση των διαφορών μεταξύ της ΕΚΤ και του προσωπικού της με ειδική νομική βάση.
- 34 Ο προσφεύγων εκτιμά ότι η αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου προκύπτει από το άρθρο 3, στοιχείο α', της αποφάσεως 88/591, σε συνδυασμό με το άρθρο 236 ΕΚ.

Παρ' όλο που η Συνθήκη ΕΚ τροποποιήθηκε επανειλημμένως μετά την έκδοση της αποφάσεως 88/591, το άρθρο 236 ΕΚ εξακολουθεί να ορίζει ότι το «Δικαστήριο» είναι αρμόδιο επί οποιασδήποτε διαφοράς μεταξύ της Κοινότητας και των υπαλλήλων της. Επομένως, ο όρος «Δικαστήριο», όπως χρησιμοποιείται στο άρθρο 236 ΕΚ, δεν δηλώνει το Δικαστήριο υπό στενή έννοια, σε αντίθεση προς το Πρωτοδικείο. Από την έκδοση της αποφάσεως 88/591, δηλώνει στην πραγματικότητα το Πρωτοδικείο, που είναι αρμόδιο, από λειτουργική άποψη, προς εκδίκαση των διαφορών αυτών ως δικαστήριο ουσίας.

- 35 Το άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ χρησιμοποιεί τον όρο «Δικαστήριο» με την έννοια που ο όρος αυτός χρησιμοποιείται στο άρθρο 236 ΕΚ και δεν απονέμει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπό στενή έννοια αποκλειστική αρμοδιότητα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 36 Από το άρθρο 3, στοιχείο α', της αποφάσεως 88/591, όπως τροποποιήθηκε, προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο ασκεί σε πρώτο βαθμό τις αρμοδιότητες που απονέμονται στο Δικαστήριο από τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Κοινοτήτων και από τις πράξεις που εκδόθηκαν προς εκτέλεσή τους επί των διαφορών του άρθρου 236 ΕΚ και του άρθρου 152 της Συνθήκης ΕΚΑΕ. Οι διαφορές που αφορούν τα άρθρα αυτά είναι οι διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους.

- 37 Η απόφαση 88/591 παραπέμπει ρητώς στα προεκτεθέντα άρθρα, προκειμένου να προσδιορίσει το είδος των διαφορών που προβλέπονται στα άρθρα αυτά, να διευκρινίσει, δηλαδή, ότι το Πρωτοδικείο ασκεί σε πρώτο βαθμό τις αρμοδιότητες που απονέμονται στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφ' όλων των διαφορών μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους. Έτσι, η απόφαση 88/591, ως διάταξη παραγώγου δικαίου εφαρμόζουσα τους σχετικούς νομικούς κανόνες του πρωτογενούς δικαίου, ιδίως του άρθρου 225 ΕΚ, καθιέρωσε σύστημα δύο βαθμών δικαιοδοσίας διέπον κατά τρόπο ομοιόμορφο, συνεκτικό και πλήρη τα ένδικα βοηθήματα και τις διαδικασίες όσον αφορά τις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους.

- 38 Είναι αληθές ότι το άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ αποτελεί τμήμα πρωτοκόλλου που θεσπίστηκε στο πλαίσιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ και ότι, επομένως, είναι διάταξη πρωτογενούς δικαίου. Εντούτοις, οι χρησιμοποιούμενοι στη διάταξη αυτή νομικοί όροι πρέπει, σε περίπτωση αμφιβολίας, να ερμηνεύονται υπό το φως του συνόλου των σχετικών νομικών κανόνων οι οποίοι ισχύουν κατά τον χρόνο της θεσπίσεώς του, στο μέτρο που αυτό επιτρέπει την αποφυγή αντιφάσεως με θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου, όπως η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 39 Συνεπώς, το άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ πρέπει, ενόψει των διαφορετικών ερμηνευτικών επιλογών που προτάθηκαν, να ερμηνευθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην αντιφάσκει με το γενικό και ομοίμορφο σύστημα δικαστικής προστασίας των υπαλλήλων της Κοινότητας που προκύπτει από την απόφαση 88/591 και στηρίζεται στο άρθρο 225 ΕΚ.
- 40 Συγκεκριμένα, αν το άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ ερμηνευόταν με τρόπο που να αποκλείει τις προσφυγές που ασκούν ορισμένοι υπάλληλοι κατά ορισμένων κοινοτικών ή άλλων οργάνων — εν προκειμένω, οι υπάλληλοι της ΕΚΤ κατά της ΕΚΤ — από το βελτιωμένο σύστημα δικαστικής προστασίας που καθιέρωσε η απόφαση 88/591 για ένδικες διαφορές όμοιας φύσεως, αυτή η απόκλιση από το γενικό σύστημα δικαστικής προστασίας που δεν δικαιολογείται αντικειμενικά θα παραβίαζε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και, κατά συνέπεια, θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου.
- 41 Συνεπώς, ο όρος «Δικαστήριο» στο άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ πρέπει να ερμηνευθεί ως δηλώνων τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα στο σύνολό τους υπό την έννοια του άρθρου 7 ΕΚ και, συνεπώς, ως περιλαμβάνων το Πρωτοδικείο. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση των διαφορών του άρθρου 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.
- 42 Εξάλλου, αυτή ήταν η δηλωθείσα επιθυμία της διακυβερνητικής συνδιασκέψεως μετά τη θέσπιση του καταστατικού του ΕΣΚΤ. Πράγματι, στη δήλωση 27 που προσαρτάται στην τελική πράξη της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρεται

ότι «[η] συνδιάσκεψη κρίνει ότι το Πρωτοδικείο πρέπει να είναι αρμόδιο να εκδικάζει αυτή την κατηγορία προσφυγών σύμφωνα με το άρθρο 168 Α της παρούσας Συνθήκης».

- 43 Ενόψει του προεκτεθέντος νομικού πλαισίου, το Συμβούλιο δεν ήταν υποχρεωμένο να ανταποκριθεί στην πρόσκληση της συνδιασκέψεως «να προσαρμόσει αναλόγως τις συναφείς διατάξεις», να συμπληρώσει, δηλαδή, την απαρίθμηση που γίνεται στο εν λόγω άρθρο με ρητή παραπομπή στο άρθρο 36.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ.
- 44 Συνεπώς, το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο προς εκδίκαση της παρούσας διαφοράς.

Επί του παραδεκτού ορισμένων αιτημάτων

Α — Το αίτημα του προσφεύγοντος να υποχρεωθεί η ΕΚΤ να εξακολουθήσει να τον απασχολεί

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 45 Η ΕΚΤ θεωρεί ότι το αίτημα με το οποίο ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο να την υποχρεώσει να εξακολουθήσει να τον απασχολεί είναι απαράδεκτο. Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία, δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να προβαίνει σε δηλώσεις αρχής ή να απευθύνει διαταγές σε κοινοτικά όργανα στο πλαίσιο του άρθρου 236 ΕΚ.

- 46 Ο προσφεύγων παραδέχεται ότι, στο πλαίσιο εκδικάσεως υπαλληλικής προσφυγής, το Πρωτοδικείο μπορεί, κατ' αρχήν, να ακυρώσει μόνο την προσβαλλόμενη απόφαση, χωρίς να δύναται να απευθύνει διαταγές στον καθού. Εντούτοις, αυτό ισχύει μόνον όταν η προσφυγή αφορά πράξη που εξέδωσε το καθού στο πλαίσιο ασκήσεως της διακριτικής του ευχέρειας. Πάντως, αν δεν υπάρχει διακριτική ευχέρεια του καθού ή σε χρηματικές διαφορές, το Πρωτοδικείο μπορεί να υποχρεώσει τον καθού να λάβει συγκεκριμένα μέτρα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 1981, 185/80, Garganese κατά Επιτροπής, Συλλογή 1981, σ. 1785, και της 18ης Μαρτίου 1982, 103/81, Chaumont-Barthel κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1982, σ. 1003). Αν, στην προκειμένη περίπτωση, η απόλυση είναι παράνομη, το δικαίωμα επί της προσωπικότητας του προσφεύγοντος επιβάλλει την επαναφορά του τελευταίου στην κατάσταση που βρισκόταν πριν την απόλυση. Πρόκειται για την έννομη συνέπεια της *actio negatoria* του ρωμαϊκού δικαίου και η νομική αυτή σύλληψη αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 47 Το εν λόγω αίτημα δεν έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως περί απολύσεως του προσφεύγοντος. Επί πλέον, δεν έχει αποκλειστικώς χρηματικό χαρακτήρα. Επομένως, δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα πλήρους δικαιοδοσίας του Πρωτοδικείου στο πλαίσιο των διαφορών μεταξύ της ΕΚΤ και των υπαλλήλων της, που προβλέπεται στο άρθρο 42, δεύτερο εδάφιο, των όρων απασχολήσεως, το οποίο ορίζει ότι η αρμοδιότητα του κοινοτικού δικαστή «περιορίζεται στην εξέταση της νομιμότητας του μέτρου ή της αποφάσεως εκτός αν η διαφορά είναι χρηματοοικονομικής φύσεως, οπότε το Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα πλήρους δικαιοδοσίας».
- 48 Επομένως, το αντικείμενό του εμπίπτει στην απαγόρευση προς τον κοινοτικό δικαστή να απευθύνει διαταγές στη διοίκηση (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουλίου 1999, T-168/97, Varas Carrión κατά Συμβουλίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 1999, σ. I-A-143 και σ. II-761, σκέψη 26). Συνεπώς, είναι απαράδεκτο.

Β — Το αίτημα του προσφεύγοντος να υποχρεωθεί η ΕΚΤ να του καταβάλει τα ποσά που παρακράτησε από τον βασικό μισθό του σύμφωνα με το άρθρο 44 των όρων απασχολήσεως

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

49 Η ΕΚΤ εκτιμά ότι το αίτημα με το οποίο ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο να την υποχρεώσει να του καταβάλει τα ποσά που παρακράτησε από τον μισθό του σύμφωνα με το άρθρο 44 των όρων απασχολήσεως είναι απαράδεκτο για τους ίδιους λόγους που εκτίθενται ανωτέρω στη σκέψη 45.

50 Ο προσφεύγων αντιτάσσει στη διαπίστωση αυτή την επιχειρηματολογία που προ-εκτέθηκε στη σκέψη 46.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

51 Το εν λόγω αίτημα είναι προδήλως χρηματικό. Εμπίπτει επομένως, από πλευράς αντικειμένου, στην αρμοδιότητα πλήρους δικαιοδοσίας του κοινοτικού δικαστή, σύμφωνα με το άρθρο 42, δεύτερο εδάφιο, των όρων απασχολήσεως. Συνεπώς, είναι παραδεκτό (βλ. υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Μαρτίου 2000, T-197/98, Rudolph κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ. Υπ. 2000, σ. I-A-55 και II-241, σκέψεις 32 και 33, και την παρατιθέμενη νομολογία).

Επί της ουσίας

A — Επί των ενστάσεων ελλείψεως νομιμότητας

1. Επί των ενστάσεων ελλείψεως νομιμότητας των όρων απασχολήσεως

Επί της ελλείψεως αρμοδιότητας της ΕΚΤ να θεσπίσει πειθαρχικό καθεστώς

— Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 52 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η ΕΚΤ δεν ήταν αρμόδια να θεσπίσει πειθαρχικό καθεστώς. Συναφώς, παραπέμπει επίσης στην προπαρατεθείσα από 9 Νοεμβρίου 1999 επιστολή του, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 21 του δικογράφου της προσφυγής.
- 53 Συγκεκριμένα, ενώ το άρθρο 24 της Συνθήκης περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: Συνθήκη περί συγχωνεύσεως) απονέμει αρμοδιότητα στο Συμβούλιο να εκδώσει τον Κανονισμό περί της Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως), το άρθρο 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ χορηγεί στο διοικητικό συμβούλιο μόνον την εξουσία να καθορίσει, μετά πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ. Όμως, η σχέση μεταξύ υπαλλήλου και κοινοτικού οργάνου δεν είναι συμβατικής φύσεως, αλλά σχέση δημοσίου δικαίου θεμελιούμενη στην έννοια της υπηρεσίας και της πίστωσης. Επομένως, το Συμβούλιο, εξουσιοδοτηθέν με το άρθρο 24 της Συνθήκης περί συγχωνεύσεως, εδικαιούτο να προβλέψει στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως πειθαρχικό καθεστώς, απορρέον από την ειδική σχέση εξαρτήσεως μεταξύ υπαλλήλου και Κοινότητας. Αντιθέτως, η σχέση μεταξύ της ΕΚΤ και των απασχολουμένων σ' αυτήν είναι απλή σχέση συμβατικής φύσεως

που στηρίζεται στην αυτονομία της βουλήσεως, που απορρέει από το δικαίωμα επί της προσωπικότητας και το δικαίωμα της επαγγελματικής ελευθερίας, η προστασία των οποίων αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Δεν θεμελιώνεται, επομένως, σε σχέση εξαρτήσεως. Συνεπώς, η ΕΚΤ δεν είναι εξουσιοδοτημένη να προβλέψει στους όρους απασχολήσεως και να εφαρμόσει πειθαρχικό καθεστώς, που θα της επέτρεπε να μεταβάλει μονομερώς τους όρους εκτελέσεως της συμβάσεως εργασίας, παραβιάζοντας την αρχή της αυτονομίας της βουλήσεως. Η ΕΚΤ μπορεί να προστατευθεί από τις παραβάσεις εκ μέρους των απασχολουμένων σ' αυτήν των συμβατικών τους υποχρεώσεων χωρίς να θεσπίσει τέτοιο καθεστώς, προβλέποντας υπέρ αυτής στη σύμβαση δικαίωμα απολύσεως σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

54 Η πρόβλεψη, στο πλαίσιο της εκτελέσεως συμβάσεων εργασίας, πειθαρχικού καθεστώτος αντίκειται επί πλέον στο γερμανικό δίκαιο.

55 Τέλος, παραβιάζει τις ευρωπαϊκές νομικές αρχές, ιδίως την αρχή της καλής πίστεως.

56 Κατ' αρχάς, η ΕΚΤ υπογραμμίζει ότι η παραπομπή από τον προσφεύγοντα στο παράρτημα 21 του δικογράφου της προσφυγής δεν είναι σύμφωνη με τους κανόνες διαδικασίας και, επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη με βάση το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

57 Εν συνεχεία, ως προς την ουσία, εκτιμά ότι το διοικητικό της συμβούλιο ήταν αρμόδιο να προβλέψει στους όρους απασχολήσεως του προσωπικού πειθαρχικό καθεστώς.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 58 Κατ' αρχάς, όσον αφορά το απαράδεκτο που πρότεινε η καθής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, παρά την παραπομπή σε παράρτημα, η έκθεση του ισχυρισμού που αντλείται από την έλλειψη αρμοδιότητας της ΕΚΤ να θεσπίσει πειθαρχικό καθεστώς, όπως προκύπτει από το κείμενο του δικογράφου της προσφυγής, είναι αρκούντως σαφής και πλήρης, ώστε να μπορεί η καθής και το Πρωτοδικείο να αντιληφθεί το περιεχόμενό του. Επομένως, ο λόγος είναι παραδεκτός.
- 59 Όσον αφορά την ουσία, πρέπει να τονιστεί ότι η εργασιακή σχέση μεταξύ της ΕΚΤ και των υπαλλήλων της διέπεται από τους όρους απασχολήσεως, που καθόρισε το διοικητικό συμβούλιο, μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, βάσει του άρθρου 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ. Το άρθρο 9, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως ορίζει ότι «οι εργασιακές σχέσεις μεταξύ της ΕΚΤ και του προσωπικού της διέπονται από τις συμβάσεις εργασίας που συνάπτονται σύμφωνα με τους παρόντες όρους απασχολήσεως». Το άρθρο 10, στοιχείο α', των ίδιων όρων προβλέπει ότι «οι συμβάσεις εργασίας μεταξύ της ΕΚΤ και των υπαλλήλων της έχουν τη μορφή επιστολών προσλήψεως που προσυπογράφονται από τους υπαλλήλους.»
- 60 Οι διατάξεις αυτές είναι ανάλογες με τις διατάξεις του κανονισμού του προσωπικού της ΕΤΕπ, από τις οποίες το Δικαστήριο συνήγαγε ότι «το σύστημα που έχει υιοθετηθεί για τις σχέσεις μεταξύ της Τράπεζας και των υπαλλήλων της είναι [...] συμβατικής φύσεως και στηρίζεται στην αρχή ότι οι ατομικές συμβάσεις που συνήφθησαν μεταξύ της Τράπεζας και καθενός από τους υπαλλήλους της είναι το αποτέλεσμα συμφωνίας βουλήσεων» (προπαρατεθείσα απόφαση Mills κατά ΕΤΕπ, σκέψη 22).
- 61 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η εργασιακή σχέση μεταξύ της ΕΚΤ και των υπαλλήλων της είναι συμβατικής και όχι κανονιστικής φύσεως.

- 62 Στη συνέχεια, πρέπει να τονισθεί ότι η εν λόγω σύμβαση συνάφθηκε με κοινοτικό οργανισμό, επιφορτισμένο με αποστολή κοινοτικού συμφέροντος και εξουσιοδοτημένο να προβλέψει, με κανονισμό, τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο προσωπικό του.
- 63 Ενόψει των στοιχείων αυτών και αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει ο προσφεύγων, το διοικητικό συμβούλιο εδικοιούτο, βάσει των διατάξεων του άρθρου 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, να προβλέπει στους όρους απασχολήσεως πειθαρχικό καθεστώς, που του επιτρέπει, ιδίως, σε περίπτωση παραβάσεως εκ μέρους μέλους του προσωπικού του των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση εργασίας, να λάβει τα αναγκαία μέτρα ενόψει των ευθυνών και των στόχων που του ανατίθενται.
- 64 Ο προσφεύγων προβάλλει, κατ' ουσίαν, δύο επιχειρήματα προς υποστήριξη του αντιθέτου.
- 65 Πρώτον, με βάση τη διατύπωση του άρθρου 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ επιτρέπεται, αντίθετα προς το άρθρο 24 της Συνθήκης περί συγχωνεύσεως, μόνο η θέσπιση όρων απασχολήσεως, όπως επιβάλλει η αρχή της αυτονομίας της βουλήσεως. Ειδικότερα, το άρθρο 36.1 αναφέρει τους «όρους απασχολήσεως του προσωπικού» («régime applicable au personnel», «Beschäftigungsbedingungen», «Employment Conditions»), σε αντιδιαστολή προς τον «Κανονισμό περί της Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» που αφορά το άρθρο 24 της Συνθήκης περί συγχωνεύσεως.
- 66 Το επιχείρημα αυτό που στηρίζεται στο γράμμα της διατάξεως δεν είναι, εντούτοις, βάσιμο. Πράγματι, το άρθρο 24 της Συνθήκης περί συγχωνεύσεως αναφέρει, μετά τον προεκτεθέντα όρο, το «καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Κοινοτήτων αυτών» («régime applicable aux autres agents de ces Communautés»), διατύπωση αντίστοιχη με αυτή του άρθρου 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ που αναφέρει τους «όρους απασχολήσεως του προσωπικού» («régime applicable au personnel»). Όμως, το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΛΠ) προβλέπει, ορθώς, για τις σημαντικότερες κατηγορίες του προσωπικού αυτού, πειθαρχικό καθεστώς.

- 67 Δεύτερον, η επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων θα επέτρεπε στην ΕΚΤ να μεταβάλει μονομερώς τους όρους εκτελέσεως της συμβάσεως εργασίας, πράγμα αντίθετο προς τις αρχές του γερμανικού εργατικού δικαίου και τις ευρωπαϊκές νομικές αρχές, ιδίως την αρχή της καλής πίστεως.
- 68 Συναφώς, επιβάλλεται κατ' αρχάς η υπόμνηση ότι η σχέση εργασίας μεταξύ των κοινοτικών θεσμικών οργάνων ή των κοινοτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένης της ΕΚΤ, και των μελών του προσωπικού τους που δεν είναι υπάλληλοι, αν και, βεβαίως, είναι συμβατικής φύσεως, εντάσσεται στο πλαίσιο της ασκήσεως από τους τελευταίους των δημοσίου συμφέροντος καθηκόντων του και, συνεπώς, εμφανίζει σημαντικές ομοιότητες με τον καταστατικό δεσμό μεταξύ του υπαλλήλου και του θεσμικού του οργάνου, έτσι ώστε να μπορεί, για τον λόγο αυτό, να περιλαμβάνει πειθαρχικό καθεστώς. Έτσι, ο έκτακτος υπάλληλος, που υπόκειται στον ΚΛΠ, απολαμβάνει των δικαιωμάτων και πρέπει να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 11 έως 26 του ΚΥΚ (άρθρο 11 του ΚΛΠ) και μπορούν να του επιβληθούν πειθαρχικές κυρώσεις υπό τους όρους που προβλέπονται στον τίτλο VI του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως (άρθρο 50 Α του ΚΛΠ). Ομοίως, το καθεστώς του προσωπικού της ΕΤΕπ, που εμφανίζει σημαντικές ομοιότητες με τους όρους απασχολήσεως της ΕΚΤ, προβλέπει πειθαρχικό καθεστώς (βλ., ως παραδείγματα εφαρμογής του καθεστώτος αυτού, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου Hautem κατά ΕΤΕπ, προπαρατεθείσα, και της 28ης Σεπτεμβρίου 1999, T-141/97, Yasse κατά ΕΤΕπ, Συλλογή Υπ. Υπ. 1999, σ. I-A-177 και II-929).
- 69 Εν συνεχεία, το εν λόγω πειθαρχικό καθεστώς αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των όρων που ο προσφεύγων γνώριζε και αποδέχθηκε όταν ελεύθερα υπέγραψε τη σύμβαση εργασίας του με την ΕΚΤ, η οποία παρέπεμπε στους όρους απασχολήσεως.
- 70 Τέλος, όσον αφορά την αιτίαση του προσφεύγοντος ότι το εν λόγω πειθαρχικό καθεστώς επέτρεπε στην ΕΚΤ να μεταβάλει μονομερώς τους όρους εκτελέσεως της συμβάσεως των μελών του προσωπικού της, με αποτέλεσμα η κατάσταση των τελευταίων να διαφοροποιείται σε σχέση με αυτή στην οποία βρίσκονται οι μισθωτοί που υπάγονται στο ιδιωτικό εργατικό δίκαιο, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, εν πάση περιπτώσει, η αιτίαση αυτή είναι λυσιτελής μόνον όσον αφορά ορισμένες από τις πειθαρχικές κυρώσεις που προβλέπουν οι όροι απασχολήσεως, οι οποίες δεν συναντώνται σε συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ήτοι, ιδίως, την αναγκαστική μεταβολή θέσεως εργασίας και την προσωρινή ή διαρκή μείωση του μισθού. Οι

κυρώσεις όμως αυτές δεν εφαρμόστηκαν εν προκειμένω, δεδομένου ότι ο προσφεύγων απολύθηκε λόγω βαρέος παραπτώματος. Το δικαίωμα του εργοδότη να καταγγείλει μονομερώς τη σύμβαση εργασίας σε περίπτωση βαρέος παραπτώματος του εργαζομένου προβλέπεται από το ιδιωτικό εργατικό δίκαιο των περισσότερων κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένου του γερμανικού δικαίου. Επιπροσθέτως, στην πλειονότητα των δικαίων αυτών, το δικαίωμα αυτό συνοδεύεται από λιγότερες εγγυήσεις υπέρ του εργαζομένου απ' ό,τι στο πλαίσιο της εργασιακής σχέσεως μεταξύ της ΕΚΤ και των υπαλλήλων της.

71 Συνεπώς, ο λόγος δεν είναι βάσιμος.

Επί της ελλείψεως νομιμότητας των υποχρεώσεων ως προς τη συμπεριφορά που επικαλέστηκε η ΕΚΤ

— Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

72 Ο προσφεύγων προσάπτει στην ΕΚΤ ότι στήριξε την απόφασή της περί απολύσεως στη μη τήρηση των κανόνων συμπεριφοράς που υποχρεούνται να τηρούν τα μέλη του προσωπικού, οι οποίοι ορίζονται στο άρθρο 4, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως.

73 Πρώτον, οι κανόνες αυτοί δεν γνωστοποιήθηκαν ως τέτοιοι στον προσφεύγοντα. Όμως, ο εργοδότης οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 2 της οδηγίας της 91/533/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 1991, σχετικά με την υποχρέωση του εργοδότη να ενημερώνει τον εργαζόμενο για τους όρους που διέπουν τη σύμβαση ή τη σχέση εργασίας (ΕΕ L 288, σ. 32), να γνωστοποιεί στον μισθωτό εργαζόμενο όλα τα ουσιώδη στοιχεία της συμβάσεως εργασίας. Ενώ μπορεί, ενδεχομένως, να ζητηθεί από τον υπάλληλο να ενημερώνεται για τις υποχρεώσεις που υπέχει με βάση τον κανονισμό, ο μισθωτός, και, κατ' επέκταση, το μέλος του προσωπικού της ΕΚΤ δεσμεύονται μόνον από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη σύμβαση εργασίας που αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων μεταξύ των μερών.

- 74 Δεύτερον, οι κανόνες αυτοί δεν αποτέλεσαν αντικείμενο διαβουλεύσεων με την Επιτροπή Προσωπικού.
- 75 Η ΕΚΤ αμφισβητεί τη βασιμότητα αυτής της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας. Οι εν λόγω κανόνες συμπεριφοράς γνωστοποιήθηκαν στον προσφεύγοντα και αποτέλεσαν αντικείμενο διαβουλεύσεως με την Επιτροπή Προσωπικού του ΕΝΙ, προκατόχου της ΕΚΤ.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 76 Το άρθρο 4, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως, ορίζει ότι:

«Οι υπάλληλοι της ΕΚΤ οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία και χωρίς να επηρεάζονται από τα προσωπικά τους συμφέροντα. Πρέπει να ρυθμίζουν τη συμπεριφορά τους κατά τρόπο αμρόζοντα στη θέση του και στον χαρακτήρα της ΕΚΤ ως οργάνου της Κοινότητας.»

- 77 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, πρώτον, ότι η υποχρέωση αυτή δεν του γνωστοποιήθηκε, κατά παράβαση του άρθρου 2 της οδηγίας 91/533.
- 78 Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η ΕΚΤ βεβαιώνει, χωρίς η διαβεβαίωση αυτή να αμφισβητείται σοβαρά και εμπεριστατωμένα από τον προσφεύγοντα, ότι του παραδόθηκε, κατά την πρόσληψή του, αντίγραφο των όρων απασχολήσεως. Εν πάση περιπτώσει, από τη σύμβαση εργασίας του προσφεύγοντος προκύπτει ότι «οι όροι απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας συμβάσεως». Ο προσφεύγων υπέγραψε τη σύμβαση αυτή στις 9 Ιουλίου 1998 και της υπογραφής του προηγείται η ένδειξη «Με την παρούσα, αποδέχομαι την ανωτέρω προσφορά εργασίας υπό τους

όρους και τις συνθήκες που προαναφέρονται». Επί πλέον, στη σύμβαση ορίζεται ότι: «Μη διστάζετε να απευθυνθείτε στη Διεύθυνση Προσωπικού αν χρειάζεστε ειδικές πληροφορίες σχετικά με τους όρους και τις συνθήκες της παρούσας συμβάσεως.» Με βάση τα στοιχεία αυτά, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο προσφεύγων γνώριζε ή, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορούσε νομίμως να αγνοεί, ότι οι όροι απασχολήσεως, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 4, στοιχείο α', αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα των συμβατικών του υποχρεώσεων. Επομένως, η ΕΚΤ μπορούσε, νομίμως, να τους επικαλεστεί κατά του προσφεύγοντος.

79 Όσον αφορά την οδηγία 91/533, το άρθρο 9, στοιχείο γ', των όρων απασχολήσεως ορίζει ότι «η ΕΚΤ εφαρμόζει [...] τους κανόνες που περιλαμβάνονται στους κανονισμούς και στις οδηγίες (ΕΚ) που αφορούν την κοινωνική πολιτική και απευθύνονται στα κράτη μέλη» και το άρθρο 10, στοιχείο α', δεύτερο εδάφιο, ότι «οι επιστολές προσλήψεως εξειδικεύουν τους όρους απασχολήσεως, όπως απαιτεί η οδηγία 91/533/ΕΚ του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 1991». Επομένως, η ΕΚΤ εκουσίως δεσμεύθηκε να τηρεί την οδηγία αυτή, περιλαμβανομένου του άρθρου 2, το οποίο, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, παρήβη.

80 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει ότι:

«Υποχρέωση ενημέρωσης

1. Ο εργοδότης οφείλει να γνωστοποιεί στον μισθωτό εργαζόμενο στον οποίο εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία, εφεξής καλούμενος “εργαζόμενος”, τα ουσιώδη στοιχεία της σύμβασης ή της σχέσης εργασίας.

2. Η πληροφόρηση της παραγράφου 1 αναφέρεται κατ' ελάχιστον στα ακόλουθα στοιχεία:

- α) τα στοιχεία ταυτότητας των μερών·
- β) ο τόπος εργασίας· ελλείψει ορισμένου ή κύριου τόπου εργασίας, η αρχή ότι ο εργαζόμενος απασχολείται σε διάφορα σημεία, καθώς και η έδρα ή, ενδεχομένως, η κατοικία του εργοδότη·
- γ) i) η ονομασία, ο βαθμός, η φύση ή η κατηγορία της απασχολήσεως του εργαζομένου, ή ii) ο συνοπτικός χαρακτηρισμός ή περιγραφή της εργασίας·
- δ) η ημερομηνία έναρξης της σύμβασης ή της σχέσης εργασίας·
- ε) εάν πρόκειται για σύμβαση ή σχέση προσωρινής εργασίας, η προβλεπόμενη διάρκεια της σύμβασης ή της σχέσης εργασίας·
- στ) η διάρκεια της άδειας μετ' αποδοχών την οποία δικαιούται ο εργαζόμενος ή, αν δεν είναι δυνατή η ένδειξη αυτή κατά τη στιγμή παροχής της πληροφορίας, οι λεπτομέρειες χορήγησης και προσδιορισμού της άδειας αυτής·
- ζ) η διάρκεια των προθεσμών καταγγελίας που πρέπει να τηρεί ο εργοδότης και ο εργαζόμενος σε περίπτωση λύσης της σύμβασης ή τις σχέσεις εργασίας ή, αν δεν είναι δυνατή η ένδειξη αυτή κατά τη στιγμή παροχής της πληροφορίας, τα περί καθορισμού αυτών των προθεσμών καταγγελίας·

- η) το αρχικό βασικό ποσό, τα άλλα συστατικά στοιχεία καθώς και η περιοδικότητα καταβολής της αμοιβής που δικαιούται ο εργαζόμενος·
- θ) η διάρκεια της κανονικής ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εργασίας του εργαζομένου,
- ι) κατά περίπτωση: i) η αναφορά των συλλογικών συμβάσεων ή/και συλλογικών συμφωνιών που ρυθμίζουν τους όρους εργασίας του εργαζομένου ή ii) εάν πρόκειται για συλλογικές συμβάσεις που έχουν συναφθεί εκτός επιχειρήσεως από ειδικά όργανα ίσης εκπροσώπησης, η μεία του αρμοδίου οργάνου ίσης εκπροσώπησης στα πλαίσια του οποίου έχουν συναφθεί.

3. Η ενημέρωση για τα στοιχεία που αναφέρονται στην παράγραφο 2, στοιχεία στ', ζ', η' και θ' μπορεί, ενδεχομένως, να γίνεται και με παραπομπή στις νομοθετικές, κανονιστικές, διοικητικές ή καταστατικές διατάξεις ή στις συλλογικές συμβάσεις που ρυθμίζουν τα οικεία θέματα.»

81 Εν προκειμένω, ο προσφεύγων υπέγραψε στις 9 Ιουλίου 1998 σύμβαση εργασίας, που αναφέρει, όπως απαιτεί το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 91/533, τα στοιχεία ταυτότητας των μερών, τον τόπο εργασίας, την κατηγορία της απασχολήσεως, την ημερομηνία ενάρξεως της συμβάσεως, την προβλεπόμενη διάρκεια αυτής και το αρχικό βασικό ποσό της αμοιβής. Οι πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια της άδειας μετ' αποδοχών, τη διάρκεια των προθεσμιών καταγγελίας που πρέπει να τηρούνται σε περίπτωση λύσεως της συμβάσεως, την περιοδικότητα καταβολής της αμοιβής, τη διάρκεια της κανονικής ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εργασίας, οι οποίες, κατ' αρχήν, πρέπει επίσης να γνωστοποιούνται στον εργαζόμενο, μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 3, της οδηγίας 91/533, να προκύπτουν από «παραπομπή στις νομοθετικές, κανονιστικές, διοικητικές ή καταστατικές διατάξεις ή σε συλλογικές συμβάσεις» που ρυθμίζουν τα θέματα αυτά. Η εν λόγω σύμβαση παραπέμπει στους όρους απασχολήσεως της ΕΚΤ, που εξειδικεύουν

τα στοιχεία αυτά. Επομένως, η σύμβαση εργασίας του προσφεύγοντος περιλαμβάνει όλα τα «ουσιώδη στοιχεία της συμβάσεως» υπό την έννοια του άρθρου 2 της οδηγίας 91/533.

- 82 Επί πλέον, ούτε το άρθρο 2 της οδηγίας 91/533 ούτε άλλη διάταξη αυτής επιβάλλει στον εργοδότη την υποχρέωση να γνωστοποιεί ειδικώς στον εργαζόμενο την εν λόγω υποχρέωση ως προς τη συμπεριφορά που πρέπει να τηρεί.
- 83 Εν πάση περιπτώσει, αυτή η υποχρέωση ως προς τη συμπεριφορά αποτελεί στοιχειώδη εφαρμογή της κοινής στα δίκαια της μεγάλης πλειονότητας των κρατών μελών αρχής, σύμφωνα με την οποία οι συμβάσεις, και ιδίως οι συμβάσεις εργασίας, πρέπει να εκτελούνται καλοπίστως. Η ύπαρξη της υποχρέωσης αυτής είναι, λόγω της θεμελιώδους σημασίας της, σε τέτοιο βαθμό αυτονόητη, ώστε επιβάλλεται προδήλως η τήρησή της, ακόμα και αν ελλείπει παντελώς οποιοσδήποτε ρητός σχετικός όρος στη σύμβαση.
- 84 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, δεύτερον, ότι η υποχρέωση αυτή ως προς τη συμπεριφορά δεν αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλεύσεως με την Επιτροπή Προσωπικού. Συμπληρώνοντας ό,τι αμέσως προαναφέρθηκε σχετικά με το θεμελιώδη χαρακτήρα της εν λόγω συμπεριφοράς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι αυτή θεμελιώνεται στους όρους απασχολήσεως, που καθορίστηκαν με βάση το άρθρο 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, που ορίζει ότι «το διοικητικό συμβούλιο, μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθορίζει τους όρους απασχόλησης του προσωπικού της ΕΚΤ». Κατατίστηκε, επομένως, στο πλαίσιο διαδικασίας που δεν προβλέπει διαβούλευση με την Επιτροπή Προσωπικού. Η τελευταία ιδρύθηκε με τους όρους απασχολήσεως, το άρθρο 46 των οποίων προβλέπει ότι πραγματοποιούνται διαβουλεύσεις με αυτήν πριν από κάθε μεταβολή των όρων απασχολήσεως. Η επίμαχη διάταξη δεν θεοπίστηκε κατόπιν τροποποίησης των όρων απασχολήσεως, αλλά υπήρχε ήδη στο αρχικό κείμενο. Επομένως, δεν υπήρχε στην προκειμένη περίπτωση υποχρέωση διαβουλεύσεως με την Επιτροπή Προσωπικού. Συνεπώς, το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ελλείψεως ορισμού των πραγματικών περιστατικών που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων

— Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

85 Ο προσφεύγων εκθέτει ότι οι όροι απασχολήσεως δεν ορίζουν τα πραγματικά περιστατικά που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων. Έτσι το τμήμα 8 των όρων απασχολήσεως και ειδικότερα το άρθρο 43, περιορίζεται στον προσδιορισμό των νομικών συνεπειών των πειθαρχικών παραβάσεων χωρίς να ορίζει τις παραβάσεις αυτές.

86 Η ΕΚΤ εκτιμά ότι ο προσφεύγων παραβλέπει τη διαφορά μεταξύ της νομικής εννοίας της παραβάσεως και της νομικής εννοίας της κυρώσεως που επιβάλλεται λόγω της παραβάσεως.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

87 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως ορίζει ότι πειθαρχικά μέτρα μπορούν να ληφθούν «κατά των υπαλλήλων που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις που υπέχουν έναντι της ΕΚΤ». Οι υποχρεώσεις αυτές («duties») ορίζονται σε διάφορα άρθρα των όρων απασχολήσεως, και ιδίως στα άρθρα 4 και 5. Επομένως, το επίμαχο άρθρο είναι απορριπτέο.

88 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι ενστάσεις ελλείψεως νομιμότητας των όρων απασχολήσεως είναι αβάσιμες.

2. *Επί της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας του κανονισμού προσωπικού*

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 89 Ο προσφεύγων εκθέτει ότι η κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως προϋποθέτει αναγκαστικώς την προσφυγή στο τμήμα 8 του κανονισμού προσωπικού, με αποτέλεσμα η έλλειψη νομιμότητας του τελευταίου να συνεπάγεται έλλειψη νομιμότητας της εν λόγω διαδικασίας. Ο κανονισμός προσωπικού είναι παράνομος για δύο λόγους.
- 90 Πρώτον, στερείται νομικής βάσεως. Ειδικότερα, αφορά τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ. Επομένως, έπρεπε, με βάση το άρθρο 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, να θεσπιστεί από το διοικητικό συμβούλιο μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής και όχι από την Εκτελεστική Επιτροπή που δεν είχε προς τούτο αρμοδιότητα.
- 91 Δεύτερον, δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ, διότι δεν ολοκληρώθηκε η προβλεπόμενη στο άρθρο 46 των όρων απασχολήσεως διαδικασία διαβουλεύσεων με την Επιτροπή Προσωπικού.
- 92 Η ΕΚΤ υποστηρίζει, κυρίως, ότι ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κανονισμού προσωπικού είναι προδήλως απαράδεκτη, διότι ο προσφεύγων προβάλλει την έλλειψη νομιμότητας αυτού αορίστως και ως συνόλου, χωρίς να προσδιορίζει ρητώς τις διατάξεις που ειδικώς αμφισβητεί (απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Οκτωβρίου 1993, Τ-6/92 και Τ-52/92, Reinartz κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. II-1047, σκέψη 57).

- 93 Επικουρικός, αμφισβητεί τη βασιμότητα των δύο επιχειρημάτων που επικαλείται ο προσφεύγων.
- 94 Αφενός, ο κανονισμός προσωπικού έχει επαρκή νομική βάση στο άρθρο 21.3 του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ.
- 95 Αφετέρου, ο κανονισμός προσωπικού αποτέλεσε αντικείμενο διαβουλεύσεων με την Επιτροπή Προσωπικού πριν από τη θέση του σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1998.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 96 Προς στήριξη της αμφισβήτησης του παραδεκτού της ενστάσεως περί ελλείψεως νομιμότητας που προτείνει ο προσφεύγων, η ΕΚΤ επικαλείται την προπαρατεθείσα απόφαση Reinarz κατά Επιτροπής. Με αυτή κρίθηκε ότι, για να είναι παραδεκτή η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, πρέπει η γενική πράξη της οποίας προβάλλεται η έλλειψη νομιμότητας να έχει εφαρμογή, άμεσα ή έμμεσα, στην υπόθεση που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής και να υφίσταται άμεσος νομικός δεσμός μεταξύ της προσβαλλόμενης ατομικής απόφασης και της γενικής πράξεως της οποίας προβάλλεται η έλλειψη νομιμότητας (απόφαση Reinarz κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 57 και την παρατιθέμενη νομολογία).
- 97 Εν προκειμένω, ο προσφεύγων διευκρινίζει ορθώς ότι η κίνηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως πειθαρχικής διαδικασίας προϋποθέτει αναγκάως την προσφυγή στο τμήμα 8 του κανονισμού προσωπικού. Συνεπώς, η έλλειψη νομιμότητας του κανονισμού προσωπικού συνεπάγεται έλλειψη νομιμότητας της πειθαρχικής διαδικασίας. Υφίσταται, επομένως, άμεσος νομικός δεσμός μεταξύ των προσβαλλομένων αποφάσεων και της γενικής πράξεως της οποίας η νομιμότητα αμφισβητείται. Συνεπώς, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας είναι παραδεκτή, τουλάχιστον κατά το μέρος που αφορά τις διατάξεις του τμήματος 8 του κανονισμού προσωπικού.

- 98 Επί της ουσίας της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας, όσον αφορά, πρώτον, τη νομική βάση του κανονισμού προσωπικού, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι αυτός θεσπίστηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 36.1 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, αρμόδιο να καθορίζει τους όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ είναι το διοικητικό συμβούλιο μετά πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής.
- 99 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι ο κανονισμός προσωπικού, που ορίζει τους όρους εκτελέσεως των όρων απασχολήσεως, θεσπίστηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή βάσει του άρθρου 21.3 του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, που ορίζει ότι «οι όροι απασχολήσεως εφαρμόζονται μέσω του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, ο οποίος εγκρίνεται και τροποποιείται από την Εκτελεστική Επιτροπή». Ο εσωτερικός κανονισμός στηρίζεται στο άρθρο 12.3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, που προβλέπει ότι το «διοικητικό συμβούλιο θεσπίζει εσωτερικό κανονισμό, ο οποίος καθορίζει την εσωτερική οργάνωση της ΕΚΤ και των οργάνων λήψεως αποφάσεων».
- 100 Με το άρθρο 21.3 του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, το διοικητικό συμβούλιο μεταβίβασε, επομένως, στην Εκτελεστική Επιτροπή την εξουσία να ορίζει τους όρους εκτελέσεως των όρων απασχολήσεως.
- 101 Το επιχείρημα του προσφεύγοντος θέτει το ζήτημα αν αυτή η απονομή αρμοδιότητας ήταν νόμιμη ενόψει του γεγονότος ότι το καταστατικό του ΕΣΚΤ, που έχει, στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου, υπέρτερη ισχύ από τον εσωτερικό κανονισμό, ορίζει ότι αρμόδιο να καθορίσει τους «όρους απασχολήσεως του προσωπικού της ΕΚΤ» είναι το διοικητικό συμβούλιο.
- 102 Από τη νομολογία προκύπτει ότι, στο κοινοτικό δίκαιο, οι μεταβιβάσεις αρμοδιοτήτων εκτελέσεως είναι νόμιμες υπό την προϋπόθεση ότι δεν απαγορεύονται ρητώς από κάποια διάταξη (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Ιουνίου 1958, 9/56, Meroni κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 171).

- 103 Όμως, εν προκειμένω, αφενός, καμία διάταξη δεν απαγορεύει ρητά την εν λόγω μεταβίβαση.
- 104 Αφετέρου, η μεταβίβαση εξουσιών έχει ως αντικείμενο μόνον την εκτέλεση νομοθεσίας που καταρτίστηκε από την αρμόδια αρχή βάσει διατάξεως πρωτογενούς δικαίου, όπως εν προκειμένω το άρθρο 12.3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ. Πράγματι, το άρθρο αυτό απονέμει εξουσία στο διοικητικό συμβούλιο να θεσπίζει εσωτερικό κανονισμό καθορίζοντα την εσωτερική οργάνωση της ΕΚΤ και συνακόλουθα την εξουσία να μεταβιβάζει προς τούτο την αρμοδιότητα ορισμού των όρων απασχολήσεως του προσωπικού.
- 105 Η παρούσα μεταβίβαση προσομοιάζει με αυτή του άρθρου 24 της Συνθήκης περί συγχωνεύσεως, που αποτελεί πρωτογενές δίκαιο, σύμφωνα με το οποίο το Συμβούλιο εκδίδει τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Κατάστασης των υπαλλήλων και το ΚΛΠ. Το άρθρο αυτό δεν προβλέπει ρητώς ότι το Συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάσει την αρμοδιότητά του αυτή. Εντούτοις, το άρθρο 110 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, ο οποίος εκδόθηκε από το Συμβούλιο σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, ορίζει ότι οι «γενικές διατάξεις προς εκτέλεση του παρόντος κανονισμού θεσπίζονται από κάθε όργανο». Η νομιμότητα της μεταβιβάσεως αυτής, που δεν προβλέπεται ρητώς σε κείμενο του πρωτογενούς δικαίου, αναγνωρίστηκε εμμέσως από την κοινοτική νομολογία (βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Δεκεμβρίου 1990, T-75/89, Brems κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1990, σ. II-899, σκέψη 29).
- 106 Επομένως, το επιχείρημα του προσφεύγοντος περί θεσπίσεως του κανονισμού προσωπικού από την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ είναι απορριπτέο.
- 107 Δεύτερον, όσον αφορά το επιχείρημα ότι ο κανονισμός προσωπικού δεν τέθηκε ακόμα σε ισχύ, διότι δεν ολοκληρώθηκαν οι διαβουλεύσεις με την Επιτροπή Προσωπικού, πρέπει να τονιστεί ότι, όπως προκύπτει από τα άρθρα 46 των όρων απασχολήσεως και 21.4 του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, οι διαβουλεύσεις αυτές απαιτούνται μόνο σε περίπτωση τροποποιήσεως του εν λόγω κανονισμού ή καταρτίσεως νέου κανονισμού προσωπικού.

- 108 Συνεπώς, το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί.
- 109 Συνεπώς, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κανονισμού προσωπικού δεν είναι βάσιμη.

3. Επί της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας της εγκυκλίου 11/98

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 110 Ο προσφεύγων θεωρεί ότι η εγκύκλιος 11/98 στερείται αποτελέσματος.
- 111 Συναφώς, με το υπόμνημα απαντήσεως, εκθέτει, πρώτον, ότι η σχέση του με την ΕΚΤ δεν είναι θεσμικής αλλά συμβατικής φύσεως, ότι, επομένως, η ΕΚΤ δεν μπορεί να μεταβάλει μονομερώς τους όρους εκτελέσεως της συμβάσεως εργασίας και ότι δεν έχει αποδειχθεί ότι η εγκύκλιος 11/98 αποτέλεσε αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των μερών. Από τα παραπάνω συνάγει το συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση κατ' αυτού της εγκυκλίου 11/98, ακόμα και στην περίπτωση που αυτή του είχε κοινοποιηθεί πριν συμβούν τα περιστατικά που του προσάπτονται.
- 112 Δεύτερον, η εγκύκλιος 11/98 δεν έχει νομική ισχύ, διότι δεν έγιναν διαβουλεύσεις με την Επιτροπή Προσωπικού σχετικά με το θέμα αυτό.

- 113 Η ΕΚΤ υποστηρίζει, κυρίως, ότι η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας είναι απαράδεκτη, διότι ο προσφεύγων, με το δικόγραφο της προσφυγής του, περιορίστηκε να παραπέμψει στις παρατηρήσεις του κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας και, επικουρικώς, ότι είναι αβάσιμη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 114 Κατά το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων ισχυρισμών. Η έκθεση αυτή πρέπει να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στον καθού να προετοιμάσει την άμυνά του και στο Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί της προσφυγής, ενδεχομένως, χωρίς να χρειάζεται να προσκομιστούν άλλα στοιχεία (π.χ., απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουλίου 2000, T-111/99, Samper κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-135 και II-611, σκέψη 27).
- 115 Επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, μολονότι το κύριο μέρος του δικογράφου της προσφυγής μπορεί να ενισχυθεί και να συμπληρωθεί, όσον αφορά συγκεκριμένα στοιχεία, από αναφορές σε αποσπάσματα συνημιμένων σ' αυτό εγγράφων, γενική αναφορά σε άλλα έγγραφα, έστω και συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής, δεν μπορεί να αντισταθμίσει την έλλειψη ουσιωδών στοιχείων της νομικής επιχειρηματολογίας τα οποία, δυνάμει της προμνημονευθείσας διατάξεως, πρέπει να περιλαμβάνονται στο δικόγραφο της προσφυγής (διάταξη του Πρωτοδικείου της 21ης Μαΐου 1999, T-154/98, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1703, σκέψη 49). Τέλος, η παράθεση του ισχυρισμού στο υπόμνημα απαντήσεως δεν μπορεί να θεραπεύσει το δικόγραφο της προσφυγής που αντιβαίνει προς την εν λόγω διάταξη. Πράγματι, καίτοι ο προσφεύγων έχει το δικαίωμα να αναπτύξει, με το υπόμνημα απαντήσεως, τους ισχυρισμούς του, το δικαίωμα αυτό προϋποθέτει, εντούτοις, ότι οι εν λόγω ισχυρισμοί εκτίθενται τουλάχιστον στο δικόγραφο της προσφυγής (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-23/96, De Persio κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-483 και II-1413, σκέψη 49).

116 Εν προκειμένω, ο προσφεύγων περιορίστηκε να αναφέρει με το δικόγραφο της προσφυγής:

«Η εγκύκλιος 11/1998 στερείται αποτελέσματος. Προς αποφυγή επαναλήψεων, αναφερόμαστε, συναφώς, στις από 21 Οκτωβρίου 1999 παρατηρήσεις μας καθώς και στις προφορικές παρατηρήσεις μας κατά την ακρόαση της 3ης Νοεμβρίου 1999.»

117 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων θεμελιώνεται ο εν λόγω ισχυρισμός δεν εκτέθηκαν, έστω και συνοπτικά, στο δικόγραφο της προσφυγής. Επομένως, η απλή αναφορά του προσφεύγοντος στις από 21 Οκτωβρίου 1999 παρατηρήσεις του και οι περιλαμβανόμενες στο υπόμνημα απαντήσεως επεξηγήσεις δεν μπορούν να αντισταθμίσουν την έλλειψη αυτή. Επομένως, ο εν λόγω ισχυρισμός πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτος.

118 Εν πάση περιπτώσει, ο εν λόγω ισχυρισμός είναι αλυσιτελής. Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, για να είναι παραδεκτή η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, πρέπει η γενική πράξη της οποίας προβάλλεται η έλλειψη νομιμότητας να έχει εφαρμογή άμεσα ή έμμεσα στην υπόθεση που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής και να υφίσταται άμεσος νομικός δεσμός μεταξύ της προσβαλλομένης ατομικής αποφάσεως και της εν λόγω γενικής πράξεως (απόφαση Reinartz κατά Επιτροπής, προ-παρατεθείσα, σκέψη 57, και η παρατιθέμενη νομολογία).

119 Εν προκειμένω, κατά του προσφεύγοντος κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία για τον λόγο ότι, αφενός, παρενόχλησε ένα συνάδελφό του και δηλητηρίασε την ατμόσφαιρα εργασίας και, αφετέρου, καταχράστηκε της δυνατότητας συνδέσεώς του με το Διαδίκτυο στον τόπο εργασίας του. Η κατάχρηση αυτή εμφανίστηκε υπό δύο διαφορετικές μορφές: πρώτον, με την επίσκεψη διαδικτυακών τόπων και την αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων πορνογραφικού ή ακραίου πολιτικού χαρακτήρα και, δεύτερον, με την καταχρηστική χρήση του Διαδικτύου για προσωπικούς λόγους.

120 Επίκληση της εγκυκλίου 11/98 έγινε μόνο στο πλαίσιο της τελευταίας αυτής μορφής καταχώρισης, μέσω της πολύ ευρείας διατάξεως του άρθρου 3.1, που ορίζει ότι «οι υπηρεσίες του Διαδικτύου παρέχονται από την ΕΚΤ για υπηρεσιακούς σκοπούς». Με την απόφαση περί απολύσεως διευκρινίζεται, ως προς το ζήτημα αυτό, ότι, «με τη διάταξη αυτή, η εγκύκλιος εφαρμόζει μια γενική αρχή του εργατικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία τα μέσα εργασίας του εργοδότη, που παρέχονται στους εργαζομένους στον τόπο εργασίας τους, πρέπει να χρησιμοποιούνται για την εργασία τους». Η ΕΚΤ εφαρμόζει την αρχή αυτή στον προσφεύγοντα, διαπιστώνοντας, στη συνέχεια, με την ίδια απόφαση ότι: «η διάρκεια, ο αριθμός και η συχνότητα των συνδέσεων του X με το Διαδίκτυο και με την υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου — τα δύο τρίτα των οποίων δεν είχαν σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του ενδιαφερομένου — εμφανίζουν πρόδηλη κατάχρηση εργασιακού μέσου και συνιστούν, επομένως, παραβίαση της προεκτεθείσας αρχής και παράβαση της υποχρέωσης του X έναντι της ΕΚΤ να ασκεί ευσυνείδητα τα καθήκοντά του». Εντούτοις, η τελευταία αυτή υποχρέωση δεν απορρέει από την εγκύκλιο 11/98, αλλά από το άρθρο 4, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως, που ορίζει ότι «τα μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ εκτελούν τα καθήκοντά τους ευσυνείδητα και χωρίς να επηρεάζονται από τα προσωπικά τους συμφέροντα».

121 Εξάλλου, ο διατυπώμενος του άρθρου 3.1 της εγκυκλίου 11/98 κανόνας αποτελεί, όπως ορθώς τονίζει η ΕΚΤ, έκφραση της αρχής ότι τα μέσα εργασίας που παρέχει ο εργοδότης στον εργαζόμενο πρέπει να χρησιμοποιούνται, γενικώς και με την επιφύλαξη ειδικών εξαιρέσεων για την εκτέλεση των επαγγελματικών καθηκόντων του εργαζομένου. Όμως, η αρχή αυτή δεν αποτελεί παρά εφαρμογή της διατυπώμενης στο άρθρο 4, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως αρχής, κατά την οποία τα μέλη του προσωπικού εκτελούν τα καθήκοντά τους ευσυνείδητα και χωρίς ιδιοτέλεια, η οποία, καθαυτή, αποτελεί έκφραση της αρχής ότι η σύμβαση εργασίας πρέπει να εκτελείται καλοπίστως.

122 Επομένως, το άρθρο 3.1 της εγκυκλίου 11/98 εκφράζει μια στοιχειώδη και θεμελιώδη αρχή διέπουσα κάθε σύμβαση εργασίας και εφαρμοζόμενη προφανώς ακόμα και ελλείψει ειδικής σχετικής ρυθμίσεως. Επί πλέον, συνιστά απλή εφαρμογή του άρθρου 4, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως. Επομένως, ανεξαρτήτως της νομιμότητας της εγκυκλίου 11/98, ο κανόνας που αυτή διατυπώνει εφαρμόζεται, εν πάση περιπτώσει, βάσει τόσο της προεκτεθείσας αρχής όσο και της διατάξεως αυτής των όρων απασχολήσεως.

- 123 Επομένως, η υποχρέωση του υπαλλήλου της ΕΚΤ να χρησιμοποιεί, κατ' αρχήν, τα μέσα εργασίας που τίθενται στη διάθεσή του από τον εργοδότη μόνο για επαγγελματικούς σκοπούς υφίσταται ανεξαρτήτως της νομιμότητας του άρθρου 3.1 της εγκυκλίου 11/98. Επομένως, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας δεν είναι λυσιτελής. Είναι συνεπώς απαράδεκτη.

B — Επί της νομιμότητας των προσβαλλομένων αποφάσεων

1. Επί του λόγου που αντλείται από την παράλειψη της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 124 Με το υπόμνημα απαντήσεως, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφαση είναι παράνομη. Συναφώς, παρατηρεί ότι ο δικηγόρος του, με επιστολή της 10ης Νοεμβρίου 1999, ζήτησε τη διενέργεια προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου της απόφασεως αυτής με βάση το άρθρο 41 των όρων απασχολήσεως και ότι η απάντηση της ΕΚΤ, με έγγραφο της 17ης Νοεμβρίου 1999, ότι η εν λόγω απόφαση δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο τέτοιας διαδικασίας είναι νομικώς εσφαλμένη και αντίθετη προς το άρθρο 41 των όρων απασχολήσεως. Πράγματι, το τελευταίο δεν αποκλείει παρόμοιο έλεγχο παρά για απόφαση του διοικητικού συμβουλίου. Εντούτοις, εν προκειμένω, η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή.
- 125 Παρατηρεί ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 41 των όρων απασχολήσεως διαδικασία προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου σκοπεί να δώσει την ευκαιρία στον υπάλληλο, που υπέβαλε την ένσταση, να υποχρεώσει την ΕΚΤ να εξετάσει εκ νέου τα επιχειρήματά του, πριν τη λήψη οριστικής αποφάσεως. Πριν την κίνηση της διαδικασίας αυτής, η ισχύς της αρχικής αποφάσεως αναστέλλεται. Εντούτοις, όταν η διαδικασία του προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου δεν κινήθηκε κατά παράβαση του

άρθρου 41 των όρων απασχολήσεως, η απόφαση, που αποτελεί αντικείμενο της ενστάσεως, στερείται οριστικώς νομικών αποτελεσμάτων.

126 Με το ίδιο υπόμνημα, ο προσφεύγων επαναλαμβάνει την επιχειρηματολογία αυτή όσον αφορά την απόφαση περί απολύσεως. Συναφώς, εκθέτει, ως νέο ισχυρισμό, ότι ο δικηγόρος του, με επιστολή της 22ας Νοεμβρίου 1999, ζήτησε από την ΕΚΤ να διενεργήσει προκαταρκτικό διοικητικό έλεγχο της απόφασής αυτής και ότι, με έγγραφο της 9ης Δεκεμβρίου 1999, προγενέστερο δηλαδή της καταθέσεως της προσφυγής, η διοίκηση της ΕΚΤ τον ενημέρωσε ότι η απόφαση αυτή δεν μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο τέτοιας διαδικασίας, για τους ίδιους λόγους που επικαλέστηκε όσον αφορά την απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1999.

127 Η ΕΚΤ ισχυρίζεται, κυρίως, ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι απαράδεκτος, διότι υποβλήθηκε εκπροθέσμως, και, επικουρικώς, ότι είναι αβάσιμος, διότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου, εφόσον εκδόθηκαν από την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

128 Το άρθρο 41 των όρων απασχολήσεως ορίζει ότι:

«Τα μέλη του προσωπικού μπορούν, κατ' εφαρμογή της διαδικασίας του κανονισμού προσωπικού, να υποβάλλουν στη διοίκηση προς εξέταση [“administrative review”] παράπονα και ενστάσεις, τις οποίες η διοίκηση εξετάζει με γνώμονα τη συνοχή των πράξεων που εκδίδονται σε κάθε ατομική περίπτωση στο πλαίσιο της πολιτικής προσωπικού και των όρων απασχολήσεως στην ΕΚΤ. Τα μέλη του προσωπικού που δεν μένουν ικανοποιημένα από την έκβαση της διοικητικής εξέτασεως μπορούν να κινήσουν τη διαδικασία ενστάσεων [“grievance procedure”] που προβλέπει ο κανονισμός προσωπικού.

Οι ανωτέρω διαδικασίες δεν μπορούν να εφαρμοστούν προς αμφισβήτηση του κύρους:

- i) των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου ή των εσωτερικών οδηγιών της ΕΚΤ, περιλαμβανομένων των οδηγιών που καθορίζονται με τους γενικούς όρους απασχολήσεως ή με τον κανονισμό προσωπικού,
- ii) των αποφάσεων για τις οποίες ισχύουν ειδικές διαδικασίες προσφυγών ή
- iii) των αποφάσεων περί μη μονιμοποίησης δοκίμου υπαλλήλου.»

129 Στο άρθρο 8.1 του κανονισμού προσωπικού προβλέπεται, αφενός, η διαδικασία προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου και, αφετέρου, η διαδικασία ενστάσεων. Οι δύο αυτές διαδικασίες είναι συμπληρωματικές.

130 Στο πλαίσιο της πρώτης διαδικασίας, αν το ζήτημα υπάγεται, κυρίως, στην αρμοδιότητα του τμήματος στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος, πρέπει να το θέσει υπόψη του προϊσταμένου του τμήματός του. Αν εμπίπτει στον τομέα ευθύνης της Διευθύνσεως Προσωπικού, πρέπει να το θέσει υπόψη του διευθυντή προσωπικού. Αν το ζήτημα δεν επιλύθηκε κατά τρόπο ικανοποιητικό εντός προθεσμίας ενός μήνα, ή αν το μέλος του προσωπικού δεν επιθυμεί να το θέσει υπόψη των ανωτέρω αρχών, μπορεί να απευθυνθεί, στην πρώτη περίπτωση, στον διευθυντή ή τον γενικό διευθυντή και, στη δεύτερη περίπτωση, στον γενικό διευθυντή της διοικήσεως και του προσωπικού. Οι τελευταίοι εκδίδουν, εντός προθεσμίας ενός μήνα από την κοινοποίηση του ζητήματος, αιτιολογημένη απόφαση που κοινοποιείται στον υπάλληλο.

- 131 Ο υπάλληλος που δεν έμεινε ικανοποιημένος από την απόφαση που εκδόθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο ή που δεν έλαβε απάντηση εντός της μηνιαίας προθεσμίας μπορεί να προσφύγει στη διαδικασία ενστάσεων (άρθρα 8.1.4 και 8.1.5 του κανονισμού προσωπικού). Προς τούτο, ο υπάλληλος υποβάλλει στον Πρόεδρο της ΕΚΤ υπόμνημα, στο οποίο προσδιορίζει τους λόγους για τους οποίους βάζει κατά της απόφασης και την προστασία που ζητεί. Ο Πρόεδρος απαντά εγγράφως εντός προθεσμίας ενός μήνα (άρθρο 8.1.5 του κανονισμού προσωπικού). Η κίνηση της διαδικασίας ενστάσεων δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλομένης απόφασης (άρθρο 8.1.6 του κανονισμού προσωπικού).
- 132 Εν προκειμένω, ο προσφεύγων ζήτησε τη διενέργεια προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου της από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφασης και, εν συνεχεία, της από 18 Νοεμβρίου 1999 απόφασης περί απολύσεώς του.
- 133 Η ΕΚΤ του απάντησε, όσον αφορά την πρώτη αίτηση, στις 17 Νοεμβρίου 1999, και, όσον αφορά τη δεύτερη, στις 9 Δεκεμβρίου 1999 (δηλαδή στις 25 Νοεμβρίου 1999, ημερομηνία ασκήσεως της προσφυγής).
- 134 Όσον αφορά το παραδεκτό του ισχυρισμού, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το άρθρο 48, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκλυψαν κατά τη διαδικασία.
- 135 Εν προκειμένω, η απόρριψη της αιτήσεως περί διενεργείας προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου της από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφασης γνωστοποιήθηκε στον προσφεύγοντα πριν από την κατάθεση του δικογράφου της προσφυγής. Αντιθέτως, η απόρριψη παρόμοιας αιτήσεως που αφορούσε την απόφαση περί απολύσεως του κοινοποιήθηκε μετά την κατάθεση της προσφυγής.

- 136 Επομένως, η αμφισβήτηση της νομιμότητας της πρώτης απορριπτικής απαντήσεως, που προτάθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως, είναι απαράδεκτη, διότι αφορά στοιχείο που ήταν γνωστό πριν από την κατάθεση της προσφυγής. Αντιθέτως, η αμφισβήτηση της δεύτερης απορριπτικής απαντήσεως είναι παραδεκτή, διότι αφορά στοιχείο που ανέκυψε κατά τη διαδικασία.
- 137 Όσον αφορά την ουσία της αμφισβήτησεως αυτής, από τους όρους απασχολήσεως προκύπτει ότι η απόφαση περί απολύσεως πρέπει να λαμβάνεται από την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ (άρθρα 11, στοιχείο α', και 43, στοιχείο ii). Όμως, με βάση τον κανονισμό προσωπικού, η αρμόδια προς διενέργεια του προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου αρχή είναι είτε ο προϊστάμενος τμήματος, ο διευθυντής ή ο γενικός διευθυντής του τμήματος στο οποίο ανήκει ο υπάλληλος, αν το ζήτημα αφορά κυρίως το τμήμα αυτό, είτε ο διευθυντής προσωπικού ή ο γενικός διευθυντής της διοικήσεως και του προσωπικού αν το ζήτημα αφορά κυρίως τη διεύθυνση προσωπικού. Επομένως, η δυνατότητα διενέργειας προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου ζητήματος που εμπίπτει, όπως εν προκειμένω, στην αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ δεν προβλέπεται από τον κανονισμό προσωπικού.
- 138 Επί πλέον, η διαδικασία ενστάσεων, που αποτελεί την αναγκαία συνέχεια της διαδικασίας προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου, δεν μπορούσε, εν προκειμένω, να τύχει εφαρμογής με βάση τις διατάξεις του κανονισμού προσωπικού. Με βάση τον κανονισμό προσωπικού, η αρμόδια στο πλαίσιο της διαδικασίας ενστάσεων αρχή είναι, πράγματι, ο Πρόεδρος της ΕΚΤ, ή αν αυτός απουσιάζει, ο Αντιπρόεδρος ή, αν απουσιάζουν αμφότεροι, άλλο μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής. Όμως, αν και γίνεται δεκτό ότι το μέλος ενός οργάνου που έλαβε, ως αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ), απόφαση που βλάπτει έναν υπάλληλο δεν υποχρεούται να απόσχει από τη σύσκεψη της επιτροπής των μελών του οργάνου αυτού που κρίνει επί της ενστάσεως που άσκησε το μέλος του προσωπικού κατά της αποφάσεως αυτής (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Οκτωβρίου 1980, 101/79, Vecchioli κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 201, σκέψη 31, συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά), δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το μέλος του κοινοτικού οργάνου ή οργανισμού, όπως η ΕΚΤ, δικαιούται μόνο του να αποφαινεται επί ενστάσεως κατ' αποφάσεως που εκδόθηκε από το σώμα των μελών του οργάνου ή του οργανισμού αυτού, δηλαδή να εκτιμά μόνο του τις αιτιάσεις που προβάλλονται κατά συλλογικής αποφάσεως στη λήψη της οποίας συμμετείχε.

- 139 Επομένως με βάση τις διατάξεις του κανονισμού προσωπικού δεν μπορούσε, εν προκειμένω, να εφαρμοστεί η διαδικασία του προκαταρκτικού διοικητικού ελέγχου ούτε η διαδικασία ενστάσεων.
- 140 Συναφώς, ο προσφεύγων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι με τον κανονισμό προσωπικού εφαρμόστηκε εσφαλμένα το άρθρο 41 των όρων απασχολήσεως, που δεν απέκλειε τη δυνατότητα προβλέψεως προκαταρκτικής διαδικασίας κατ' αποφάσεων όπως η προσβαλλομένη. Προς τούτο, αντλεί επιχείρημα από τη διατύπωση του άρθρου 41 των όρων απασχολήσεως, που ορίζει ότι η προκαταρκτική διαδικασία δεν μπορεί να εφαρμοστεί για τις τρεις κατηγορίες αποφάσεων που απαριθμούνται σε αυτό, ήτοι τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ ή τις εσωτερικές οδηγίες της ΕΚΤ, περιλαμβανομένων των οδηγιών που καθορίζονται με τους γενικούς όρους απασχολήσεως ή με τον κανονισμό προσωπικού ή τις αποφάσεις για τις οποίες ισχύουν ειδικές διαδικασίες προσφυγών ή τις αποφάσεις περί μη μονιμοποίησης δοκίμου υπαλλήλου. Η κατηγορία στην οποία εμπίπτει η εν λόγω απόφαση, ήτοι οι πειθαρχικές αποφάσεις που εκδίδονται, σύμφωνα με το άρθρο 43, στοιχείο ii, των όρων απασχολήσεως, από την Εκτελεστική Επιτροπή ΕΚΤ, δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των εξαιρέσεων αυτών.
- 141 Επομένως, τίθεται το ερώτημα αν η απαρίθμηση, στο άρθρο 41 των όρων απασχολήσεως, των περιπτώσεων στις οποίες δεν εφαρμόζεται η προς της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία είναι περιοριστική.
- 142 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση, αφενός, ότι οι όροι απασχολήσεως απονέμουν αρμοδιότητα στην Εκτελεστική Επιτροπή να λαμβάνει τα πειθαρχικά μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 43, στοιχείο ii, συμπεριλαμβανομένης της απολύσεως. Αφετέρου, το μοναδικό όργανο λήψεως αποφάσεων το οποίο, εντός της ΕΚΤ, είναι ιεραρχικώς ανώτερο της Εκτελεστικής Επιτροπής, είναι το διοικητικό συμβούλιο. Όμως, το τελευταίο δεν είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί των πειθαρχικών αποφάσεων της Εκτελεστικής Επιτροπής. Πράγματι, από το άρθρο 11.6 του καταστατικού του ΕΣΚΤ προκύπτει ότι μόνον η Εκτελεστική Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τα τρέχοντα θέματα της ΕΚΤ.

- 143 Με βάση τη διάρθρωση του καταστατικού του ΕΣΚΤ και των όρων απασχολήσεως, δεν υφίσταται, επομένως, αρχή αρμόδια να επιλαμβάνεται της σε δύο στάδια προκαταρκτικής διαδικασίας κατά των αποφάσεων της Εκτελεστικής Επιτροπής, που προβλέπεται στο άρθρο 41 των όρων απασχολήσεως.
- 144 Επομένως, για τις αποφάσεις αυτές δεν εφαρμόζεται η προβλεπόμενη στο εν λόγω άρθρο διαδικασία, καίτοι σε τούτο δεν γίνεται καμία σχετική μνεία.
- 145 Αυτή η έλλειψη προκαταρκτικής διαδικασίας αντισταθμίζεται από το γεγονός ότι οι εν λόγω αποφάσεις λαμβάνονται, σύμφωνα με το άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως, κατόπιν κατ' αντιπαράθεση διαδικασίας, διότι πρέπει να έχει δοθεί στους ενδιαφερόμενους υπαλλήλους η ευκαιρία να λάβουν θέση επί των αιτιάσεων που τους προσάπτονται.
- 146 Επομένως, ο ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί.

2. Επί του λόγου που αντλείται από την παραβίαση της αρχής *ne bis in idem*

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

- 147 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το γεγονός ότι η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ, αφενός, αποφάσισε στις 9 Νοεμβρίου 1999, στηριζόμενη στην έκβαση της πειθαρχικής διαδικασίας, να τον διατηρήσει σε αργία, που του είχε επιβληθεί στις 18 Οκτωβρίου 1999 και να στερήσει, από τις 10 Νοεμβρίου 1999, το ήμισυ του βασικού μισθού του, σύμφωνα με το άρθρο 44 των όρων απασχολήσεως, και, αφετέρου, αποφάσισε στις 18 Νοεμβρίου 1999, για τους ίδιους λόγους, την απόλυσή του έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή σε αυτόν κυρώσεων δύο φορές για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, αντίθετα, επομένως, προς την αρχή *ne bis in idem*.

- 148 Η ΕΚΤ παραδέχεται ότι η αρχή *ne bis in idem* απαγορεύει την επιβολή περισσότερων πειθαρχικών κυρώσεων για την ίδια και μόνο παράλειψη (απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 1966, 18/65 και 35/65, Gutmann κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 261, συνοπτική μετάφραση στα ελληνικά). Εντούτοις, η αρχή αυτή δεν παραβιάστηκε εν προκειμένω. Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της θέσεως σε αργία, που αποτελεί προσωρινό μέτρο, και της απολύσεως, που είναι η μόνη επιβληθείσα εν προκειμένω ποινή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 149 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, αντίθετα προς τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως, που ορίζει στο άρθρο 86, παράγραφος 3, ότι για το «αυτό παράπτωμα δύναται να επιβληθεί μόνο μία πειθαρχική κύρωση», οι όροι απασχολήσεως και ο κανονισμός προσωπικού δεν περιλαμβάνει διάταξη επιβάλλουσα την τήρηση της αρχής αυτής. Εντούτοις, αποτελεί γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου που ισχύει ανεξαρτήτως ρυθμίσεως που να την προβλέπει (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Gutmann κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σ. 172).
- 150 Εν προκειμένω, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ αποφάσισε σε σχέση με τον προσφεύγοντα, διαδοχικώς, στις 18 Οκτωβρίου 1999, τη θέση του σε αργία χωρίς μείωση του μισθού, βάσει του άρθρου 44 των όρων απασχολήσεως, στη συνέχεια, στις 9 Νοεμβρίου 1999, τη διατήρησή του σε αργία συνοδευόμενη, από τις 10 Νοεμβρίου 1999, από στέρηση του ημίσεος του μισθού, με βάση το ίδιο άρθρο, και, στις 18 Νοεμβρίου 1999, την απόλυσή του με βάση τα άρθρα 11, στοιχεία α' και β', και 43 των όρων απασχολήσεως.
- 151 Με την από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφασή της, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ αποφάσισε τη θέση του προσφεύγοντος σε αργία, η οποία έχει προσωρινό χαρακτήρα, δεδομένου, κυρίως, ότι το άρθρο 44, τρίτο εδάφιο, των όρων απασχολήσεως, πρότυπο του οποίου υπήρξε το άρθρο 88, τέταρτο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, ορίζει ότι: «Αν, εντός τεσσάρων μηνών από τη θέση σε αργία, η κατάσταση του μέλους του προσωπικού, που έχει τεθεί σε αργία, δεν ρυθ-

μίστηκε οριστικά ή αν του έχει απευθυνθεί μόνον επίκληση, ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα επιστροφής των παρακρατηθέντων λόγω της θέσεως σε αργία ποσών.» Επομένως, δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή της εν λόγω αρχής.

152 Με την από 18 Νοεμβρίου 1999 απόφασή της, η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ περάτωσε την πειθαρχική διαδικασία κατά του προσφεύγοντος και του επέβλεψε κύρωση που προβλέπει το άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως.

153 Επομένως, ο λόγος πρέπει να απορριφθεί.

3. Επί του λόγου που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

154 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι προσβλήθηκαν τα δικαιώματά του άμυνας κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας.

155 Η προσβολή αυτή αφορά, κατ' αρχάς, τη συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 1999, για δύο λόγους.

156 Πρώτον, η ΕΚΤ δεν προσδιόρισε, πριν από τη συνεδρίαση αυτή, με ακρίβεια τα σφάλματα που του προσήπτε. Οπωσδήποτε, στον προσφεύγοντα κοινοποιήθηκε,

στις 28 Οκτωβρίου 1999, φάκελος 900 σελίδων και ένα CD-ROM. Εντούτοις, η ΕΚΤ δεν υπέδειξε στον προσφεύγοντα πια, από τα πολλά πραγματικά περιστατικά που αναφέρονταν, επρόκειτο να επικαλεστεί κατ' αυτού. Η ΕΚΤ προσδιόρισε, για πρώτη φορά, τις αιτιάσεις που προέβαλε κατά του προσφεύγοντος με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Νοεμβρίου 1999.

- 157 Δεύτερον, με το υπόμνημα απαντήσεως ο προσφεύγων εκθέτει ότι, ενόψει του μεγάλου όγκου του φακέλου, δεν του παρασχέθηκε επαρκής προθεσμία μεταξύ της ημερομηνίας της παραδόσεως του φακέλου στον δικηγόρο του, στις 28 Οκτωβρίου 1999, και της ημερομηνίας συνεδριάσεως, στις 3 Νοεμβρίου 1999, για να προετοιμάσει την άμυνά του.
- 158 Εν συνεχεία, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι προσβλήθηκαν τα δικαιώματά του άμυνας διότι, η ΕΚΤ, ενώ για πρώτη φορά προσδιόρισε τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτει με την αιτιολογημένη γνώμη της 8ης Νοεμβρίου 1999, εξέδωσε ήδη την επομένη πειθαρχική απόφαση, ήτοι την από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφαση, χωρίς να του δώσει τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του. Πράγματι, αφού η ΕΚΤ διεξήγαγε έρευνα σχετικά με την υπόθεση, όπως πράττουν οι εισαγγελικές αρχές, έπρεπε να τηρήσει απαρεγκλίτως τις αρχές του κράτους δικαίου και να ακούσει τον ενδιαφερόμενο πριν από τη λήψη οποιασδήποτε αποφάσεως.
- 159 Τέλος, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η υπενθύμιση από την ΕΚΤ στον δικηγόρο του, κατόπιν αποστολής από τον τελευταίο των επιστολών της 9ης και 10ης Νοεμβρίου 1999, συνταγμένων στη γερμανική γλώσσα, ότι η γλώσσα εργασίας που έπρεπε να χρησιμοποιείται κατ' αρχήν είναι τα αγγλικά, πρέπει να θεωρηθεί ως απόπειρα δυσχεράνεως της ασκήσεως ενδίκων βοθημάτων από την πλευρά του και οδηγεί υποχρεωτικώς στη σκέψη ότι ο προσφεύγων δεν μπόρεσε στην πράξη να αμυνθεί κατά τρόπο αποτελεσματικό με επιστολές συνταγμένες στη γερμανική γλώσσα.
- 160 Η ΕΚΤ υπενθυμίζει ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος έχει ενημερωθεί προηγουμένως για τις εις βάρος του αιτιάσεις της αρμόδιας αρχής και ότι του έχει δοθεί εύλογη προθεσμία για να προετοιμάσει την υπεράσπισή του (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 19ης Απριλίου 1988, 319/85,

Misset κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1988, σ. 1861, σκέψη 7, και του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 1998, Τ-74/96, Τζοάνος κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. Ι-Α-129 και ΙΙ-343, σκέψη 329).

- 161 Η ΕΚΤ τήρησε απαρεγκλίτως τις προϋποθέσεις αυτές.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 162 Προορισματικώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, σε πειθαρχικά ζητήματα, ο οικείος υπάλληλος απολαύει της γενικής αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας (απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Νοεμβρίου 1999, C-191/98 P, Τζοάνος κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. Ι-8223, σ. 34). Εντούτοις, η πειθαρχική διαδικασία δεν είναι δικαστική, αλλά διοικητική, και η διοίκηση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «δικαστήριο» κατά την έννοια του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (απόφαση της 19ης Μαρτίου 1998, Τζοάνος κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 339, που επικυρώθηκε, κατόπιν ασκήσεως αναιρέσεως, με την απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1999, Τζοάνος κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα).
- 163 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι τα δικαιώματά του άμυνας παραβιάστηκαν τρεις φορές, ήτοι, πρώτον, κατά τη συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 1999, δεύτερον, με την έκδοση της από 9 Νοεμβρίου 1999 αποφάσεως και, τρίτον, με την υπενθύμιση από την ΕΚΤ ότι η γλώσσα εσωτερικής εργασίας είναι η αγγλική.
- 164 Πρώτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα που αφορούν τη συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 1999, ο προσφεύγων προσάπτει, κατ' αρχάς, στην ΕΚΤ ότι παρέλειψε να τον ενημερώσει προηγουμένως για τα περιστατικά που του προσήπτε και, δεύτερον, ότι του έδωσε ανεπαρκή προθεσμία για να προετοιμάσει την υπεράσπισή του.

- 165 Σχετικά με τον επιχειρήμα που αντλείται από την έλλειψη προηγουμένης κοινοποίησης των αιτιάσεων, πρέπει να τονισθεί ότι το άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως ορίζει ότι: «Τα πειθαρχικά μέτρα [...] λαμβάνονται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στον κανονισμό προσωπικού. Στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε σε κανέναν υπάλληλο να μην επιβάλλεται πειθαρχική ποινή χωρίς, προηγουμένως, να του έχει δοθεί η δυνατότητα να λάβει θέση επί των αιτιάσεων.» Εντούτοις, ο κανονισμός προσωπικού δεν περιλαμβάνει διάταξη σχετική με τη διεξαγωγή της πειθαρχικής διαδικασίας.
- 166 Οι όροι απασχολήσεως και ο κανονισμός προσωπικού δεν περιλαμβάνει, επομένως, διάταξη ανάλογη με αυτή του άρθρου 1 του παραρτήματος ΙΧ του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, που ορίζει ότι στον υπάλληλο, κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία, πρέπει να διαβιβάζεται «αναφορά της ΑΔΑ, όπου πρέπει να σημειώνονται με σαφήνεια τα προσαπτόμενα και, εφόσον συντρέχει λόγος, οι συνθήκες υπό τις οποίες έχουν συντελεστεί». Ομοίως, ο κανονισμός προσωπικού της ΕΤΕπ ορίζει ότι στο μέλος του προσωπικού κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία «γνωστοποιούνται, εγγράφως, τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτονται [...] πριν από την ημερομηνία που ορίστηκε για τη συνεδρίαση της επιτροπής» ίσης εκπροσωπήσεως που ασκεί καθήκοντα ανάλογα με αυτά του πειθαρχικού συμβουλίου που προβλέπεται από τον ΚΥΚ (απόφαση Yasse κατά ΕΤΕπ, προπαρατεθείσα, σκέψη 5).
- 167 Επιπροσθέτως, η νομολογία ερμήνευσε το άρθρο 87, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ, σύμφωνα με το οποίο, ο υπάλληλος, κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία, με βάση την οποία μπορεί να επιβληθεί μόνον η κύρωση της έγγραφης προειδοποίησεως ή της επιπλήξεως, χωρίς να απαιτείται διαβούλευση με το πειθαρχικό συμβούλιο, «πρέπει προηγουμένως να ακουστεί», υπό την έννοια ότι προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος έχει ενημερωθεί προηγουμένως για τις εις βάρος του αιτιάσεις της ΑΔΑ (απόφαση Misset κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα, σκέψη 7).
- 168 Επομένως, η επιταγή αυτή επεκτείνεται *mutatis mutandis* και στην πειθαρχική διαδικασία που ισχύει για τους υπαλλήλους της ΕΚΤ, και τούτο, κατά μείζονα λόγο, αφού οι όροι απασχολήσεως υποχρεώνουν την τελευταία να παράσχει στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο τη δυνατότητα να απαντήσει στις αιτιάσεις που του προσάπτονται (the «opportunity to reply to the relevant charges first being granted»).

169 Εν προκειμένω, πρέπει να τονιστεί, κατ' αρχάς, ότι πριν από τη συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 1999 κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα η από 18 Οκτωβρίου 1999 απόφαση περί θέσεώς του σε αργία, στην οποία απαριθμούνταν τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτονταν, ήτοι, πρώτον, ότι χρησιμοποίησε επανειλημμένως την πρόσβαση της ΕΚΤ στο Διαδίκτυο για να επισκεφθεί διαδικτυακούς τόπους μη επαγγελματικού χαρακτήρα, πράγμα που συνεπάγεται μείωση της παραγωγικότητας της τελευταίας και ότι απέστειλε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ορισμένα μηνύματα σεξουαλικού ή πολιτικού περιεχομένου και, δεύτερον, ότι παρενόχλησε ένα συνάδελφό του, αφενός, αποστέλλοντάς του επανειλημμένως, παρά τις αντιρρήσεις του, ηλεκτρονικά μηνύματα σεξουαλικού περιεχομένου ή περιλαμβάνοντα βιογραφίες ή φωτογραφίες υπευθύνων του ναζιστικού καθεστώτος και, αφετέρου, με λόγους ή με έργα, όπως η ρίψη αντικειμένων, προκλητικές σεξουαλικές χειρονομίες και απειλητική συμπεριφορά.

170 Εν συνεχεία, οι ισχυρισμοί αυτοί διευκρινίστηκαν και συμπληρώθηκαν με την παράδοση στις 28 Οκτωβρίου 1999 ενός φακέλου 900 σελίδων και ενός CD-ROM. Στον φάκελο αυτό, αντίγραφο του οποίου προσκομίστηκε στο Πρωτοδικείο, περιλαμβάνονται:

- αντίγραφο 19 μηνυμάτων που απέστειλε ο προσφεύγων, μέσω εσωτερικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον συνάδελφο, που υπάρχουν υποψίες ότι παρενόχλησε (παράρτημα 1 του φακέλου αυτού).
- αντίγραφο των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που εστάλησαν από τον εν λόγω συνάδελφο και από τους ανωτέρους του προσφεύγοντος ως αντίδραση στα προμνημονευθέντα μηνύματα και σε άλλες πράξεις που καταλογίζονται στον προσφεύγοντα καθώς και εμπειριστατωμένες καταθέσεις του συναδέλφου αυτού και των ανωτέρων του σχετικά με τις ενέργειες του προσφεύγοντος (παράρτημα 2 του φακέλου αυτού).
- έναν κατάλογο ηλεκτρονικών μηνυμάτων, που εστάλησαν από τον προσφεύγοντα εντός και εκτός της ΕΚΤ μεταξύ της 16ης Ιουλίου και της 18ης Οκτωβρίου 1999, καταχωρισμένων ανάλογα με τον επαγγελματικό ή μη χαρακτήρα τους και αντίγραφο του καθενός από αυτά· κατάλογο σχετικό με τη σύνδεση με διαδικτυακούς τόπους μη επαγγελματικού χαρακτήρα σε διάστημα

ορισμένων ημερών, συνοδευόμενο από περιγραφή του χαρακτήρα των τόπων αυτών και της διάρκειας των συνδέσεων καθώς και κατάλογο των εν λόγω τόπων· κατάλογο κινουμένων εικόνων που εστάλησαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εντός και εκτός της ΕΚΤ, με πορνογραφικό, κυρίως, περιεχόμενο καθώς και ένα CD-ROM που καθιστούσε δυνατή την εμφάνιση των εικόνων αυτών (παραρτήματα 3 έως 5).

— αντίγραφο των όρων απασχολήσεως, του κανονισμού προσωπικού και της εγκυκλίου 11/98.

171 Ο φάκελος αυτός ήταν διαρθρωμένος κατά τρόπο εξαιρετικά σαφή. Περιείχε κατάλογο απαριθμούντα και περιγράφοντα το περιεχόμενο του συνόλου των παραρτημάτων και κάθε παράρτημα περιλάμβανε κατάλογο που περιέγραφε συνοπτικά και χαρακτήριζε το περιεχόμενό του. Εξάλλου, αποτελούνταν, κατά το μεγαλύτερο μέρος του, από έγγραφα του ίδιου του προσφεύγοντος.

172 Επομένως, ο προσφεύγων ήταν, εν προκειμένω, σε θέση να γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτονταν.

173 Επί του επιχειρήματος που αντλείται από τον ανεπαρκή χρόνο προς προετοιμασία, πρέπει να επισημανθεί ότι η ΕΚΤ διατείνεται ότι είναι απαράδεκτη, διότι προβλήθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως, με αποτέλεσμα να συνιστά νέο και επομένως απαράδεκτο ισχυρισμό.

174 Είναι αληθές ότι το άρθρο 48, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκλυψαν κατά τη διαδικασία. Εντούτοις, ισχυρισμός ο οποίος αποτελεί ανάπτυξη λόγου που προβλήθηκε προηγουμένως, άμεσα ή έμμεσα, με το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο και συνδέεται στενά με τον λόγο αυτό πρέπει να θεωρείται παραδεκτός (απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Ιουλίου 1998, T-28/97, Hubert κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 1998, σ. I-A-435 και II-1255, σκέψη 38, και την εκεί παρατιθέμενη νομολο-

γία). Στην προκειμένη περίπτωση, ο προσφεύγων προέβαλε με το δικόγραφο της προσφυγής του λόγο αντλούμενο από την προσβολή των δικαιωμάτων του άμυνας κατά τη συνεδρίαση της 3ης Νοεμβρίου 1999. Σχετικώς, ισχυρίστηκε ότι δεν μπόρεσε να αμυνθεί αποτελεσματικά κατά την εν λόγω συνεδρίαση, διότι ο φάκελος, που του παραδόθηκε στις 28 Οκτωβρίου 1999, δεν του παρείχε τη δυνατότητα να γνωρίζει επακριβώς τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτονταν. Επομένως, η εν λόγω επιχειρηματολογία που στηρίζεται στον περιορισμένο διαθέσιμο χρόνο μεταξύ της παραδόσεως του φακέλου και της συνεδριάσεως αποτελεί ανάπτυξη του λόγου αυτού και συνδέεται στενά με αυτόν. Επομένως, είναι παραδεκτή.

- 175 Ως προς την ουσία της επιχειρηματολογίας αυτής, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 4, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος ΙΧ του ΚΥΚ, που αφορά την πειθαρχική διαδικασία, ορίζει ότι: «Στον διωκόμενο υπάλληλο παρέχεται προθεσμία δεκαπέντε ημερών τουλάχιστον από την ημερομηνία γνωστοποιήσεως της αναφοράς η οποία κινεί την πειθαρχική διαδικασία, για να προετοιμάσει την υπεράσπισή του.» Ο κανονισμός προσωπικού της ΕΤΕπ προβλέπει επίσης, στο άρθρο 40, ότι στο μέλος του προσωπικού, κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία, «γνωστοποιούνται, εγγράφως, τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτονται δέκα πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημερομηνία που ορίστηκε για τη συνεδρίαση της επιτροπής» ίσης εκπροσωπήσεως, της οποίας ζητείται η γνώμη.
- 176 Εξάλλου, η νομολογία ερμηνεύει την προμνημονευθείσα απαίτηση περί ακροάσεως του άρθρου 87 του ΚΥΚ υπό την έννοια ότι ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος πρέπει να έχει ενημερωθεί προηγουμένως για τις εις βάρος του αιτιάσεις και να του έχει δοθεί εύλογη προθεσμία για να προετοιμάσει την υπεράσπισή του (απόφαση *Misset* κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα, σκέψη 7).
- 177 Η απαίτηση αυτή ισχύει επίσης, *mutatis mutandis*, παρό την έλλειψη ρυθμίσεων με ανάλογο περιεχόμενο στον κανονισμό προσωπικού, για τον υπάλληλο της ΕΚΤ, κατά του οποίου κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία, και αυτό, κατά μείζονα λόγο, διότι το άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως ορίζει, κατά τρόπο ανάλογο με το άρθρο 87 του ΚΥΚ, ότι «στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε σε κανέναν υπάλληλο να μην επιβάλλεται πειθαρχική ποινή χωρίς, προηγουμένως, να του έχει δοθεί η δυνατότητα να λάβει θέση επί των αιτιάσεων».

- 178 Εν προκειμένω, ο αναφερθείς φάκελος παραδόθηκε στον δικηγόρο του προσφεύγοντος την Πέμπτη, 28 Οκτωβρίου 1999 και η ακρόαση έγινε την Τετάρτη, 3 Νοεμβρίου 1999. Είχε, επομένως, στη διάθεσή του για να προετοιμαστεί τρεις εργάσιμες ημέρες. Η προθεσμία αυτή είναι, κατ' αρχήν, εξαιρετικά βραχεία, ενόψει, ιδίως, του γεγονότος ότι ο ΚΥΚ και ο κανονισμός προσωπικού της ΕΤΕπ προβλέπουν δεκαπενθήμερη προθεσμία. Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, τις οποίες ορθώς επισημαίνει η ΕΚΤ, πρέπει να θεωρηθεί εύλογη.
- 179 Πράγματι, πρώτον, ο προσφεύγων είχε ήδη τη δυνατότητα να γνωρίζει τη φύση των περιστατικών που του προσάπτονταν και τον νομικό χαρακτηρισμό τους με την από 18 Οκτωβρίου 1999 απόφαση περί της θέσεώς του σε αργία. Ο παραδοθείς στις 28 Οκτωβρίου 1999 φάκελος απλώς συμπλήρωσε την πληροφόρηση αυτή με εικόνες και αποδείξεις. Δεύτερον, ούτε ο προσφεύγων ούτε ο δικηγόρος του ζήτησαν την αναβολή της ακροάσεως. Τρίτον, η ακρόαση δεν ήταν η μόνη ευκαιρία που δόθηκε στον προσφεύγοντα για να διατυπώσει την άποψή του. Παρόμοια δυνατότητα του παρασχέθηκε για δεύτερη φορά με την κοινοποίηση, στις 8 Νοεμβρίου 1999, της αιτιολογημένης γνώμης. Η επιστολή που συνόδευε τη γνώμη αυτή τον καλούσε να διατυπώσει τα τυχόν σχόλιά του εντός των πέντε επομένων εργασίμων ημερών, ήτοι μέχρι τις 15 Νοεμβρίου 1999. Εξάλλου, ο δικηγόρος έκανε χρήση της δυνατότητας αυτής με δύο επιστολές που έστειλε στις 9 και 10 Νοεμβρίου 1999.
- 180 Τέλος, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι ο παραδοθείς στις 28 Οκτωβρίου 1999 φάκελος, αν και περιλάμβανε πάνω από 900 σελίδες, αποτελείται, στο μεγαλύτερο μέρος του, από μηνύματα που εστάλησαν από τον ίδιο τον προσφεύγοντα. Εξάλλου, όπως επισημαίνει η ΕΚΤ, τα έγγραφα περιέχουν σύντομα κείμενα ευχερώς κατανοητά. Μόνο το παράρτημα 2 του φακέλου περιλαμβάνει, εν μέρει, έγγραφα που ο προσφεύγων δεν γνώριζε ακόμη, ήτοι τις καταθέσεις του παρενοχληθέντος συναδέλφου του και των ιεραρχικών ανωτέρων του. Εντούτοις, τα έγγραφα αυτά δεν υπερβαίνουν τις δέκα σελίδες.
- 181 Επομένως, η επιχειρηματολογία που αντλείται από τον ανεπαρκή χρόνο προετοιμασίας πρέπει να απορριφθεί.

182 Δεύτερον, όσον αφορά την αιτίαση κατά της ΕΚΤ ότι δεν παρέσχε στον προσφεύγοντα τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις του πριν από την έκδοση της από 9 Νοεμβρίου 1999 απόφασης, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η απόφαση αυτή συνιστά προσωρινό μέτρο, που στηρίζεται στο άρθρο 44 των όρων απασχολήσεως. Το άρθρο αυτό, που διέπει το μέτρο θέσεως σε αργία των υπαλλήλων της ΕΚΤ, δεν προβλέπει ρητώς δικαίωμα ακρόασης του υπαλλήλου.

183 Εντούτοις, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας κινούμενης κατά προσώπου και ικανής να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη, συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου που πρέπει να διασφαλίζεται ακόμη και ελλείψει ρητής σχετικής διατάξεως. Μια απόφαση για τη θέση υπαλλήλου της ΕΚΤ σε αργία με βάση το άρθρο 44 των όρων απασχολήσεως αποτελεί βλαπτική πράξη. Επομένως, μολονότι είναι κατά κανόνα επείγουσα η λήψη απόφασης για τη θέση σε αργία λόγω σοβαρού παραπτώματος, μια τέτοια απόφαση πρέπει να σέβεται τα δικαιώματα άμυνας. Συνεπώς, εκτός από την περίπτωση όπου συντρέχουν δεόντως αποδεδειγμένες ειδικές περιστάσεις, δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση για θέση σε αργία παρά αφού δοθεί στον υπάλληλο η δυνατότητα να διατυπώσει λυσιτελώς την άποψή του επί των στοιχείων που υπάρχουν εις βάρος του και επί των οποίων πρόκειται να στηρίξει την απόφασή της η αρμόδια αρχή. Μόνον υπό ειδικές περιστάσεις μπορεί να αποδειχθεί αδύνατη στην πράξη ή ασυμβίβαστη με το συμφέρον της υπηρεσίας η ακρόαση του ενδιαφερομένου πριν από τη λήψη της απόφασης για θέση σε αργία. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας μπορούν να ικανοποιηθούν με την ακρόαση του ενδιαφερομένου υπαλλήλου το συντομότερο δυνατό μετά τη λήψη της απόφασης για τη θέση σε αργία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2000, Τ-211/98, F κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-107 και II-471, σκέψεις 27, 28, 30 έως 32 και 34).

184 Σχετικώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, εν προκειμένω, ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή του επί των στοιχείων που είχαν γίνει δεκτά εις βάρος του κατά την ακρόαση της 3ης Νοεμβρίου 1999. Υπό αυτές τις συνθήκες, και αφού οι προαναφερθείσες αρχές δεν απαιτούν επί πλέον να καλείται ο υπάλληλος για να διατυπώσει την άποψή του επί της καταλληλότητας και της φύσεως του μέτρου περί θέσεως σε αργία που ενδέχεται να του επιβληθεί λόγω των πράξεων που του προσάπτονται, το επιχείρημα δεν είναι βάσιμο.

185 Τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από την απόπειρα της ΕΚΤ να δυσχεράνει τη χρήση των δικαιωμάτων του άμυνας επιβάλλοντας τη χρήση της αγγλικής γλώσσας, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι:

- στις 8 Νοεμβρίου 1999, η Γενική Διεύθυνση Διοικήσεως και Προσωπικού και η Γενική Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών της ΕΚΤ κατάρτισαν και διαβίβασαν με αντίγραφο στον δικηγόρο του προσφεύγοντος αιτιολογημένη γνώμη, απευθυνόμενη στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ, με την οποία συνόψιζαν τα εις βάρος του προσφεύγοντος πραγματικά περιστατικά, τα χαρακτηρίζαν νομικά και πρότειναν ποινή, και συγκεκριμένα την απόλυσή του.
- στις 9 και 10 Νοεμβρίου 1999, ο δικηγόρος του προσφεύγοντος διατύπωσε την άποψή του επί της γνώμης αυτής με δύο επιστολές συνταγείσες στη γερμανική γλώσσα:
- στις 12 Νοεμβρίου 1999, η ΕΚΤ επιβεβαίωσε τη λήψη των δύο αυτών επιστολών και υπενθύμισε ότι η αγγλική ήταν η γλώσσα εσωτερικής εργασίας· προσέθεσε ότι: «εντούτοις, ενόψει των από 9 και 10 Νοεμβρίου 1999 επιστολών σας, προς αποφυγή περαιτέρω καθυστερήσεως της διαδικασίας, η ΕΚΤ θα αποδεχθεί τα έγγραφα αυτά, αν και έχουν συνταγεί σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα στην οποία συντάσσονται κανονικά οι συμβάσεις και από τη γλώσσα εργασίας της ΕΚΤ. Η παρούσα απόφαση δεν πρέπει να θεωρηθεί ως προηγούμενο»·
- στις 15 Νοεμβρίου 1999, ο δικηγόρος του προσφεύγοντος απηύθυνε επιστολή στον Πρόεδρο της ΕΚΤ, με την οποία παραπονέθηκε για τον υπεροπτικό τόνο του από 12 Νοεμβρίου 1999 εγγράφου, τον ενημέρωσε ότι θα χρησιμοποιούσε τη γερμανική γλώσσα στις μελλοντικές του επιστολές προς την ΕΚΤ και της ζήτησε να τον διαβεβαιώσει ρητώς ότι θα τις αποδεχόταν·

- στις 18 Νοεμβρίου 1999, ο γενικός διευθυντής διοικήσεως και προσωπικού, απαντώντας, αμφισβήτησε ότι το από 12 Νοεμβρίου 1999 έγγραφο είχε υπεροπτικό τόνο και τόνισε ότι η ΕΚΤ, αποδεχόμενη επιστολές συνταγείσες στη γερμανική γλώσσα, επέδειξε έναντι του ενάγοντος συμβιβαστικότερη συμπεριφορά από αυτήν που ήταν νομικώς υποχρεωμένη να επιδείξει.

186 Από αυτή την αλληλουχία περιστατικών, που η ΕΚΤ περιορίστηκε να υπενθυμίσει, προκύπτει ότι τα αγγλικά ήταν η γλώσσα εργασίας της. Δεν αρνήθηκε να δεχθεί επιστολές του δικηγόρου του προσφεύγοντος συνταγείσες στη γερμανική γλώσσα. Διευκρίνισε ότι θα της αποδεχόταν, παρά το γεγονός ότι κατ' αρχήν έπρεπε να είναι συνταγμένες στην αγγλική γλώσσα. Επομένως, το επιχείρημα πρέπει να απορριφθεί.

4. *Επί του λόγου που αντλείται από την παράτυπη συγκέντρωση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων*

187 Ο προσφεύγων, με το σημείο 3.4 του δικογράφου της προσφυγής, προέβαλε τον λόγο αυτόν κατά τον ακόλουθο τρόπο:

«Ο προσφεύγων είχε την ευκαιρία να τονίσει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις απαγορεύεται η συγκέντρωση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων. Η καθής δεν εξέθεσε, έως σήμερα, κατά τρόπο λεπτομερή — προσκομίζοντας σχετικά δικαιολογητικά — πώς περιήλθαν στην κατοχή της οι πληροφορίες στις οποίες στήριξε τις αιτιάσεις που προέβαλε κατά την πειθαρχική διαδικασία. Σχετικώς παραπέμπουμε στις επιφυλάξεις που διατύπωσε ο εντολοδόχος ad litem κατά την ακρόαση της 3ης Νοεμβρίου 1999.»

188 Η ΕΚΤ αμφισβητεί, κυρίως, το παραδεκτό του λόγου και, επικουρικώς, τη βασιμότητά του.

- 189 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, για το παραδεκτό μιας προσφυγής ή ενός λόγου της, επιβάλλεται τα ουσιαστικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται να προκύπτουν, τουλάχιστον συνοπτικά αλλά κατά τρόπο λογικό και κατανοητό, από το κείμενο του δικογράφου (βλ. π.χ., διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Ιουνίου 2000, T-338/99, Schuerer κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2000, σ. II-2571, σκέψη 19).
- 190 Όμως, εν προκειμένω, ο προσφεύγων παρέλειψε να προσδιορίσει, έστω και συνοπτικά, τα νομικά και πραγματικά επιχειρήματα επί των οποίων στηρίζεται ο επίμαχος λόγος. Περιορίζεται να παραπέμψει, χωρίς άλλη διευκρίνιση, στις επιφυλάξεις που διατύπωσε ο δικηγόρος του κατά την ακρόαση της 3ης Νοεμβρίου 1999. Ελλείπει συμπληρωματικών διευκρινίσεων, γίνεται δυσχερώς αντιληπτό με ακρίβεια σε ποιες, από τις πολλές παρατηρήσεις που υπέβαλε ο δικηγόρος του προσφεύγοντος κατά τη διάρκεια της ακρόασης αυτής και οι οποίες περιελήφθησαν στα πρακτικά, αναφέρεται ειδικώς. Επιπλέον, ο προσφεύγων δεν παρέχει συμπληρωματικές διευκρινίσεις με το υπόμνημα απαντήσεως. Εν πάση περιπτώσει, το Πρωτοδικείο δεν έχει υποχρέωση να ερευνά και να εξακριβώνει, στα παραρτήματα της προσφυγής, τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που θα μπορούσε να θεωρήσει ότι αποτελούν τη βάση της προσφυγής, δεδομένου ότι τα παραρτήματα αυτά επιτελούν απλώς λειτουργία αποδεικτικών και διευκρινιστικών στοιχείων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Νοεμβρίου 1997, T-84/96, Cipeke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-2081, σκέψη 34).
- 191 Υπό τις περιστάσεις αυτές, ο λόγος πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτος.
- 192 Ως εκ περισσού, πρέπει να προστεθεί ότι οι συνθήκες υπό τις οποίες περιήλθαν στην κατοχή της ΕΚΤ τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε εν προκειμένω διευκρινίστηκαν από αυτή και γνωστοποιήθηκαν στον προσφεύγοντα. Πράγματι, από την αιτιολογημένη γνώμη (σημείο I) και από την απόφαση περί απολύσεως (σημείο 4) προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της πειθαρχικής διαδικασίας, διενήργησε, μέσω αναλύσεως της μνήμης του διακομιστή της ΕΚΤ, με τον οποίο συνδέονται όλοι οι ατομικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές που βρίσκονται στους χώρους της, έλεγχο αφενός, των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που απέστειλε ο προσφεύγων, εντός και εκτός της ΕΚΤ, με τον υπολογιστή που του χορηγήθηκε στον χώρο εργασίας του, και, αφετέρου, των διαδικτυακών τόπων που επισκέφθηκε ο προσφεύγων από τον υπολογιστή

αυτό. Αναφέρεται επίσης ότι προέβη σε εξέταση μαρτύρων, ήτοι του προϊσταμένου των αρχείων, του αμέσως ιεραρχικώς ανωτέρου του προσφεύγοντος και του συναδέλφου, για τον οποίο υπήρχαν υπόνοιες ότι παρενόχλησε, και άκουσε τον προσφεύγοντα στις 3 Νοεμβρίου 1999.

193 Εξάλλου, οι έλεγχοι αυτοί διενεργήθηκαν στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας κατά του προσφεύγοντος και μετά την έναρξη αυτής τα αποτελέσματά τους γνωστοποιήθηκαν στον προσφεύγοντα και του παρασχέθηκε η δυνατότητα να διατυπώσει την άποψή του σχετικώς.

194 Επομένως, ο λόγος πρέπει να απορριφθεί.

5. Επί του λόγου που αντλείται από την έλλειψη αποδείξεως των προσαπτομένων πραγματικών περιστατικών

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

195 Με το υπόμνημα απαντήσεως, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι το βάρος αποδείξεως περί της νομιμότητας και της καταλληλότητας του πειθαρχικού μέτρου φέρει η ΕΚΤ, δεδομένου ότι ο κανόνας αυτός αφορά την ουσία και όχι τη διαδικασία. Στην ΕΚΤ απόκειται να αποδείξει, σύμφωνα με το άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως, την ουσιαστική βασιμότητα των πραγματικών περιστατικών επί των οποίων στήριξε τη λήψη του πειθαρχικού μέτρου και τον ανάλογο χαρακτήρα του μέτρου αυτού σε σχέση με τη σοβαρότητα αυτών των πραγματικών περιστατικών. Επομένως, είναι υποχρεωμένη να προσδιορίσει τα πραγματικά περιστατικά που δικαιολογούν τη λήψη του πειθαρχικού μέτρου και να προσκομίσει, εν ανάγκη, αποδείξεις. Ο υπάλληλος μπορεί να περιοριστεί στην αμφισβήτηση της νομιμότητας του μέτρου. Η αμφισβήτηση αυτή υποχρεώνει την ΕΚΤ να αποδείξει τη νομιμότητά του. Κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας, ο υπάλληλος μπορεί να μη σιωπήσει, χωρίς αυτό να συνιστά παραίτηση από το δικαίωμά του να αμφισβητήσει ενώπιον δικαστηρίου τους ισχυρισμούς της ΕΚΤ.

- 196 Με βάση τις αρχές αυτές, ο προσφεύγων αμφισβητεί ότι αποδέχτηκε τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτουν. Όχι μόνο δεν σιώπησε κατά τη διάρκεια της πειθαρχικής διαδικασίας, αλλά, αντίθετα, αμφισβήτησε τις κατ' αυτού αιτιάσεις με την από 10 Νοεμβρίου 1999 επιστολή του δικηγόρου του.
- 197 Η ΕΚΤ δεν κατόρθωσε να προσκομίσει ούτε καν αρχή αποδείξεως των λόγων της απολύσεως.
- 198 Συναφώς, ο προσφεύγων παρατηρεί, πρώτον, ότι, αν η ΕΚΤ ήθελε να στηρίξει τη νομιμότητα των πειθαρχικών μέτρων στον φάκελο των 900 σελίδων και στο CD-ROM, έπρεπε να διευκρινίσει ποια είναι τα παραπτώματα που του προσάπτει και τα κρίσιμα έγγραφα. Έπρεπε επίσης να αναφέρει την υπαιτιότητα στην οποία στήριξε την απόφαση περί απολύσεως, την οποία μόνο αυτή γνωρίζει.
- 199 Δεύτερον, ο προσφεύγων αμφισβητεί, ιδίως, ότι χρησιμοποιούσε συχνά για τον εαυτό του τον χαρακτηρισμό «ΟαΟ/ΜοU» (One and Only/Master of the Universe). Η αλήθεια είναι ότι χρησιμοποίησε τους όρους αυτούς μερικές φορές όταν βρισκόταν με τους συναδέλφους του κατά τρόπο ειρωνικό. Επίσης, αμφισβητεί ότι διατύπωνε τακτικά προσβλητικές για τους συναδέλφους του παρατηρήσεις ή ότι συμπεριφέρθηκε σε αυτούς κατά τρόπο απρεπή ή προκλητικό, ότι εξ αρχής τηρούσε αρνητική στάση έναντι συγκεκριμένου συναδέλφου του, ότι παρενόχλησε συνάδελφό του και ότι ο τελευταίος του γνωστοποίησε την αποδοκιμασία του. Η ΕΚΤ είχε την υποχρέωση να προσδιορίσει το παράπτωμα αυτό, ώστε ο προσφεύγων να μπορούσε να αμυνθεί.
- 200 Τρίτον, η ΕΚΤ είχε την υποχρέωση να προσδιορίσει πότε περιήλθαν στον προσφεύγοντα τα μηνύματα πορνογραφικού χαρακτήρα ή πολιτικού περιεχομένου, τα οποία στη συνέχεια διαβίβασε σε τρίτους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

- 201 Τέταρτον, ο προσφεύγων αμφισβητεί ότι τα έγγραφα πορνογραφικού χαρακτήρα και οι βιογραφίες αρχηγών του ναζιστικού καθεστώτος, που περιλαμβάνονται στον φάκελο, αποτελούν *per se* αιτία απολύσεως. Δεν προκύπτει από αυτές ότι ο προσφεύγων ταυτίστηκε με το πολιτικό μήνυμα των ναζιστών. Το μόνο που μπορεί να υποστηριχθεί με βάση τα έγγραφα αυτά είναι ότι παραβιάστηκε η εγκύκλιος 11/98, που απαγορεύει την πρόσβαση σε παρόμοια έγγραφα μέσω Διαδικτύου. Όμως, το γεγονός αυτό δεν είναι κρίσιμο, δεδομένου ότι η εγκύκλιος δεν αποτελεί μέρος των συμβατικών όρων που αποδέχτηκαν τα μέρη και δεν έχει τεθεί νομίμως σε ισχύ.
- 202 Πέμπτον, η ΕΚΤ δεν απέδειξε ότι τα ηλεκτρονικά μηνύματα που αποτελούν το αντικείμενο των αιτιάσεων εστάλησαν πράγματι από τον ίδιο τον ενάγοντα και ότι, συνεπώς, κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου μόνον ο προσφεύγων είχε πρόσβαση στον υπολογιστή του.
- 203 Η ΕΚΤ ισχυρίζεται ότι ο επίμαχος λόγος, που προβλήθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως, είναι απαράδεκτος βάσει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 204 Τονίζει ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβητεί τα περιστατικά που του προσάπτονται, ούτε τον χαρακτηρισμό τους με βάση τις διατάξεις των όρων απασχολήσεως.
- 205 Επί της ουσίας, εκτιμά ότι από τον φάκελο προκύπτει σαφώς πότε ο προσφεύγων «κατέβασει» κάθε έγγραφο από το Διαδίκτυο και πότε και σε ποιους έστειλε ηλεκτρονικά μηνύματα. Τα έγγραφα του φακέλου είναι απολύτως σαφή και δεν χρειάζονται περαιτέρω διευκρινίσεις.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 206 Ο προσφεύγων προέβαλε τον λόγο που αντλείται από την έλλειψη αποδείξεως των περιστατικών που του προσάπτονται για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως. Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι το άρθρο 48, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών, εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκλυψαν κατά τη διαδικασία.
- 207 Αφού οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται, διότι η αμφισβήτηση αφορά στοιχεία γνωστά στον ενάγοντα πριν από την κατάθεση του δικογράφου της προσφυγής, ο λόγος είναι απαράδεκτος.
- 208 Ως εκ περισσού, πρέπει να προστεθεί ότι η απόφαση περί απολύσεως στηρίζεται σε δύο σειρές γεγονότων. Πρώτον, προβάλλεται κατά του προσφεύγοντος η αιτίαση ότι παρενόχλησε σεξουαλικά και ψυχολογικά συνάδελφό του και ότι δηλητηρίασε την ατμόσφαιρα εργασίας. Δεύτερον, του προσάπτεται καταχρηστική χρήση της δυνατότητας συνδέσεως με το Διαδίκτυο στον χώρο εργασίας του, της καταχρήσεως αυτής συνισταμένης, αφενός, στην επίσκεψη διαδικτυακών τόπων και στην αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων πορνογραφικού χαρακτήρα ή ακραίου πολιτικού περιεχομένου και, αφετέρου, στην υπερβολική χρήση του Διαδικτύου για προσωπικούς λόγους.
- 209 Το υποστατό των περιστατικών που του προσάπτονται προκύπτει κατά τρόπο αρκούντως εμπεριστατωμένο από τον φάκελο, του οποίου το περιεχόμενο εκτέθηκε συνοπτικώς ανωτέρω στη σκέψη 170. Η αιτίαση που προβάλλεται κατά του προσφεύγοντος ότι παρενόχλησε συνάδελφό του και ότι δηλητηρίασε την ατμόσφαιρα εργασίας προκύπτει από τα παραρτήματα 1 και 2 του φακέλου αυτού. Το περιεχόμενο των ενεργειών του περιγράφεται εμπεριστατωμένα και λεπτομερώς στα έγγραφα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 2 και στις καταθέσεις που περιλαμβάνονται στο ίδιο παράρτημα. Η αιτίαση που αντλείται από την καταχρηστική χρήση της συνδέσεως με το Διαδίκτυο για προσωπικούς λόγους προκύπτει από τα παραρτήματα 1 και 3 έως 5 του φακέλου, που περιλαμβάνουν αντίγραφα των αποσταλέντων εγγράφων καθώς και καταλόγους των τόπων που επισκέφθηκε ο προσφεύγων μέσω του υπολογιστή του. Τα στοιχεία αυτά είναι αρκούντως σαφή, ώστε να αποκλείουν κάθε σοβαρή αμφισβήτηση του υποστατού των περιστατικών που του προσάπτονται.

- 210 Εντούτοις, ο προσφεύγων προβάλλει κάποια επιχειρήματα σχετικά με το βάσιμο ορισμένων από τις εν λόγω αιτιάσεις.
- 211 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, πρώτον, ότι η ΕΚΤ έπρεπε να προσδιορίσει με λεπτομέρεια σε ποιο βαθμό πρόκειται να στηριχθεί κάθε ένα από τα περιλαμβανόμενα στο φάκελο έγγραφα για να αιτιολογήσει τα επίδικα πειθαρχικά μέτρα. Συναφώς, πρέπει να τονισθεί, λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθεισών διαπιστώσεων, ότι, ενόψει της σαφήνειας των στοιχείων του φακέλου και του γεγονότος ότι η κρισιμότητα των εγγράφων αυτών προκύπτει από τη φύση και το περιεχόμενό τους, το επιχείρημα είναι προδήλως αβάσιμο.
- 212 Δεύτερον, όσον αφορά την παρενόχληση από τον ενάγοντα συναδέλφου του καθώς και τον εκφοβιστικό και βίαιο χαρακτήρα της συμπεριφοράς του έναντι του θύματος, τα ως άνω προκύπτουν επαρκώς κατά νόμο από τις συγκλίνουσες μαρτυρίες του θύματος, του αμέσως ιεραρχικώς ανωτέρου του και του προϊσταμένου της υπηρεσίας των αρχείων, καθώς και από το περιεχόμενο των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που του απέστειλε ο προσφεύγων, που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα 1 και 2 του φακέλου. Ενόψει του εμπεριστατωμένου και συγκλίνοντος χαρακτήρα των στοιχείων αυτών, ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι η ΕΚΤ έπρεπε να διευκρινίσει περισσότερο πότε συνέβησαν τα περιστατικά αυτά είναι προδήλως αβάσιμος. Το ίδιο συμπέρασμα επιβάλλεται και σχετικά με την αμφισβήτηση εκ μέρους του προσφεύγοντος του γεγονότος ότι το θύμα του εκδήλωσε σαφώς την αποδοκιμασία του, δεδομένου η εν λόγω αποδοκιμασία προκύπτει σαφώς από το ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε το θύμα στον προσφεύγοντα στις 22 Μαρτίου 1999, στις 12.36.
- 213 Τρίτον, όσον αφορά την ημερομηνία κατά την οποία περιήλθαν στην κατοχή του προσφεύγοντος τα μηνύματα με πορονογραφικό χαρακτήρα ή πολιτικό περιεχόμενο, τα οποία διαβίβασε σε τρίτους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αρκεί η διαπίστωση ότι η αποστολή τέτοιων μηνυμάτων από τον προσφεύγοντα σε τρίτους, η φύση των μηνυμάτων αυτών, η ημερομηνία και η ώρα διαβίβασεως καθώς και η ταυτότητα των παραληπτών προκύπτουν επαρκώς κατά νόμο από τον πληρέστατο φάκελο που κατάρτισε η ΕΚΤ. Υπό τις συνθήκες αυτές, η ΕΚΤ δεν ήταν προδήλως υποχρεωμένη να αποδείξει περαιτέρω πότε ακριβώς και υπό ποιες συνθήκες περιήλθαν στην κατοχή του προσφεύγοντος οι επίμαχες εικόνες, εμβλήματα και κείμενα.

- 214 Τέταρτον, όσον αφορά το ζήτημα αν τα έγγραφα με πορνογραφικό χαρακτήρα ή περιλαμβάνοντα βιογραφίες ή φωτογραφίες αρχηγών του ναζιστικού καθεστώτος μπορούν να αποτελέσουν καθαυτά αιτία απολύσεως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι τα εν λόγω έγγραφα απεστάλησαν μέσω εσωτερικού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο θύμα της παρενοχλήσεως και αποτελούν, επομένως, στοιχείο της παρενοχλήσεως αυτής. Εξάλλου, από τον φάκελο προκύπτει ότι μέσω του υπολογιστή του προσφεύγοντος πραγματοποιήθηκε επίσκεψη σε διαδικτυακούς τόπους πορνογραφικού χαρακτήρα και ότι κινούμενες εικόνες πορνογραφικού χαρακτήρα εστάλησαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου εκτός της ΕΚΤ επανειλημμένως, ήτοι έντεκα φορές μεταξύ της 18ης Αυγούστου και της 18ης Οκτωβρίου 1999. Τα περιστατικά αυτά συνιστούν παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 4, στοιχείο α', των όρων απασχολήσεως, που έχουν όλως ουσιώδη σημασία για την επίτευξη των στόχων του τραπεζικού οργάνου και συνιστούν ουσιώδες στοιχείο της συμπεριφοράς που το προσωπικό της τράπεζας οφείλει να επιδεικνύει για τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας και του κύρους της (απόφαση Yasse κατά ΕΤΕπ, προπαρατεθείσα, σκέψη 110).
- 215 Συναφώς, η ΕΚΤ επισημαίνει, ορθώς, ότι, δεδομένου ότι τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην ανωτέρω σκέψη μπορούν να γίνουν δημοσίως γνωστά και να προβληθούν από τα μαζικά μέσα ενημερώσεως, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να αποτελέσουν αντικείμενο σκανδάλου που θα έθιγε την εικόνα της και, ενδεχομένως, την αξιοπιστία της. Υπό τις συνθήκες αυτές και ενόψει του ότι τα περιστατικά αυτά δεν ήταν μεμονωμένα αλλά επαναλαμβανόμενα, μπορούσαν ορθώς να χαρακτηρισθούν ως παραπτώματα.
- 216 Πέμπτον, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η ΕΚΤ έπρεπε να αποδείξει ότι ήταν πράγματι αυτός που έστειλε τα ηλεκτρονικά μηνύματα που αποτελούν αντικείμενο των παραπτωμάτων και ότι κανείς άλλος δεν είχε πρόσβαση στον υπολογιστή του. Συναφώς, αρκεί η παραπομπή στο σημείο 6 της αποφάσεως περί απολύσεως, με την οποία η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ τονίζει ότι, ενόψει του αριθμού των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που εστάλησαν, του χρόνου κατά τον οποίο εστάλησαν (κατά τις ώρες εργασίας σε χρονικό διάστημα δεκαοκτώ μηνών), του γεγονότος ότι πανομοιότυπα παραρτήματα υπήρχαν σε περισσότερα μηνύματα που έστειλε ο προσφεύγων εντός και εκτός της ΕΚΤ, δεν μπορεί να γίνει πιστευτό ότι διαφορετικό πρόσωπο προέβη στις αποστολές αυτές. Επί πλέον, δεδομένου ότι ο υπολογιστής του

προσφεύγοντος βρισκόταν σε γραφείο χωρίς χωρίσματα, όπου εργάζονταν έξι άνθρωποι, και ότι η θέση του σε λειτουργία απαιτούσε τη χρησιμοποίηση προσωπικού κωδικού προσβάσεως, ήταν δύσκολο κάποιος τρίτος να χρησιμοποιήσει τον υπολογιστή αυτόν, πολύ δε περισσότερο, με τη συχνότητα και κατά τις ώρες που προαναφέρονται. Η εκτίμηση αυτή ενισχύεται περαιτέρω από το γεγονός ότι ο προσφεύγων παραδέχθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι δεν γνωστοποίησε σε τρίτους τον κωδικό του πρόσβασης.

217 Επομένως, και ο λόγος αυτός είναι προδήλως αβάσιμος.

6. *Επί του λόγου που αντλείται από τον δυσανάλογο χαρακτήρα της επιβληθείσας κυρώσεως*

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

218 Με το υπόμνημα απαντήσεως ο προσφεύγων καταλήγει ότι, αν όλα τα παραπτώματα που του προσάπτονται κατά τρόπο όχι εμπειριστατωμένο ήταν βάσιμα, η ΕΚΤ όφειλε, κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, να του επιβάλει γι' αυτά την προβλεπόμενη στο άρθρο 43 των όρων απασχολήσεως ποινή της προειδοποίησης η οποία έπρεπε να προηγηθεί της απολύσεως.

219 Η ΕΚΤ θεωρεί, κυρίως, ότι πρόκειται για νέο και, επομένως, απαράδεκτο ισχυρισμό. Επικουρικώς, στο μέτρο που ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις είναι δυσανάλογες, διότι θα αρκούσε έγγραφη επίπληξη, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι, κατά τη νομολογία, η επιλογή της κατάλληλης πειθαρχικής ποινής εμπίπτει στην αρμοδιότητα της ΑΔΑ, εφόσον αποδεικνύεται το υποστατό των πραγματικών περιστατικών που καταλογίζονται εις βάρος του υπαλλήλου. Το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να υποκαταστήσει την ΑΔΑ στην εκτίμησή της, εκτός αν υφίσταται προδήλο σφάλμα, πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 220 Ο προσφεύγων προέβαλε τον αντλούμενο από τον δυσανάλογο χαρακτήρα της επιβληθείσας ποινής λόγο για πρώτη φορά στο στάδιο της απαντήσεως. Δεδομένου ότι ο λόγος αυτός αφορά στοιχεία γνωστά στον προσφεύγοντα πριν από την κατάθεση του δικογράφου της προσφυγής είναι απαράδεκτη με βάση τις αρχές που αναφέρθηκαν ανωτέρω.
- 221 Ως εκ περισσού, πρέπει να προστεθεί ότι η εφαρμογή σε πειθαρχικά ζητήματα της αρχής της αναλογικότητας έχει δύο όψεις: αφενός, η επιλογή της κατάλληλης ποινής εμπίπτει στην αρμοδιότητα της ΑΔΑ, εφόσον αποδεικνύεται το υποστατό των πραγματικών περιστατικών που καταλογίζονται εις βάρος του υπαλλήλου, και ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι δυνατόν να αμφισβητήσει την ορθότητα της επιλογής αυτής, εκτός αν η επιβληθείσα ποινή είναι δυσανάλογη σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά που καταλογίζονται εις βάρος του υπαλλήλου. Αφετέρου, η ΑΔΑ καθορίζει την ποινή βάσει μιας συνολικής εκτιμήσεως όλων των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών και των ιδιαιτέρων περιστάσεων κάθε ατομικής περιπτώσεως, δεδομένου ότι τα άρθρα 86 έως 89 του ΚΥΚ, όπως ακριβώς οι όροι απασχολήσεως της ΕΚΤ όσον αφορά τους υπαλλήλους της, δεν προβλέπουν σταθερή σχέση μεταξύ των προβλεπόμενων πειθαρχικών ποινών και των διαφόρων ειδών παραβάσεων που διαπράττουν οι υπάλληλοι και δεδομένου ότι δεν διευκρινίζουν σε ποιο βαθμό η ύπαρξη επιβαρυντικών ή ελαφρυντικών περιστάσεων μπορεί να επηρεάζει την επιλογή της ποινής. Επομένως, ο έλεγχος του κοινοτικού δικαστή περιορίζεται στο ζήτημα του κατά πόσον η στάθμιση των επιβαρυντικών περιστάσεων, στην οποία προέβη η ΑΔΑ πραγματοποιήθηκε κατά τρόπο αναλογικό, ενώ ο δικαστής δεν μπορεί να υποκαταστήσει την εν λόγω αρχή στις σχετικές αξιολογικές εκτιμήσεις της (απόφαση Yasse κατά ΕΤΕπ, προπαρατεθείσα, σκέψη 105 έως 106 και την παρατιθέμενη νομολογία).
- 222 Με βάση τις εν λόγω αρχές, ο έλεγχος του Πρωτοδικείου περιορίζεται, επομένως, στο αν η επιβληθείσα ποινή δεν είναι δυσανάλογη σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά που καταλογίζονται εις βάρος του υπαλλήλου και στο αν η στάθμιση των επιβαρυντικών και ελαφρυντικών περιστάσεων από την ΕΚΤ πραγματοποιήθηκε κατά τρόπο αναλογικό.

- 223 Σχετικώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από τον φάκελο, και ιδίως από τις καταθέσεις του θύματος, του αμέσως ιεραρχικώς προϊσταμένου του και του προϊσταμένου της υπηρεσίας αρχείων, καθώς και από τα αντίγραφα των ηλεκτρονικών μηνυμάτων που απευθύνονταν στο θύμα, προκύπτει ότι ο προσφεύγων το παρενοχλούσε αδιάλειπτα από την πρόσληψή του, τον Ιανουάριο του 1998, έως τη θέση του σε αργία, στις 18 Οκτωβρίου 1999, εκτός από μια σύντομη διακοπή οφειλόμενη σε μικρής χρονικής διάρκειας απομάκρυνση των αντίστοιχων τόπων εργασίας τους, από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 1998 και μια περίοδο σχετικής υφέσεως από τον Αύγουστο έως τον Δεκέμβριο του 1998. Η παρενόχληση αυτή χαρακτηριζόταν, ιδίως, από προσβλητικές για το θύμα παρατηρήσεις του προσφεύγοντος σε τρίτους, συμπεριλαμβανομένων των ιεραρχικώς προϊσταμένων, από προκλητική έναντι του θύματος συμπεριφορά, περιλαμβανούσα πρόσκληση, στις 18 Φεβρουαρίου 1998, του προσφεύγοντος στο θύμα να ενεργήσει επ' αυτού πεολεξία και από την επανειλημμένη αποστολή, τουλάχιστον δεκαεννέα φορές, στο θύμα προκλητικών ηλεκτρονικών μηνυμάτων, συμπεριλαμβανόντων, παραδείγματος χάριν, στις 6 Αυγούστου και στις 16 Σεπτεμβρίου 1999, κινούμενες εικόνες πορνογραφικού χαρακτήρα, στις 24 Μαρτίου 1999, βιογραφίες του Αδόλφου Χίτλερ και του Ιωσήφ Γκέμπελς και, στις 18 Αυγούστου 1999, φωτογραφία ενός αξιωματικού των ναζι.
- 224 Ο μεγάλος αριθμός και η συχνότητα των διαπιστωθέντων επεισοδίων αποδεικνύουν ότι ο προσφεύγων επέδειξε δυσφημιστική και βίαιη συμπεριφορά έναντι του θύματος. Δεν μπορεί βασίμως να αμφισβητηθεί ότι η συμπεριφορά αυτή θα δικαιολογούσε, με βάση το εργατικό δικαίωμα των περισσότερων κρατών μελών, απόλυση με άμεση ισχύ. Επομένως, η επιβληθείσα ποινή δεν είναι προδήλως δυσανάλογη σε σχέση με την αιτίαση αυτή και μόνον, ακόμα και μεμονωμένως λαμβανόμενη υπόψη.
- 225 Επιπροσθέτως, από τον διενεργηθέντα δειγματοληπτικό έλεγχο σχετικά με τους διαδικτυακούς τόπους που επισκέφθηκε ο προσφεύγων, ο οποίος καλύπτει μόνον τον αμέσως προ της θέσεώς του σε αργία χρόνο, προκύπτει ότι ο προσφεύγων, κατ' επανάληψη, και συγκεκριμένα στις 19 Μαΐου και στις 21 Ιουνίου 1999, επισκέφθηκε διαδικτυακούς τόπους με πορνογραφικό χαρακτήρα. Εξάλλου, ο προσφεύγων απέστειλε επανειλημμένως, αφενός, ηλεκτρονικά μηνύματα με πορνογραφικό περιεχόμενο εκτός ΕΚΤ (ήτοι 11 κινούμενες εικόνες μεταξύ της 18ης Αυγούστου και της 18ης Οκτωβρίου 1999) και, κατά τη διάρκεια των τριών μηνών που προηγήθηκαν της θέσεώς του σε αργία, 149 ηλεκτρονικά μηνύματα εντός της ΕΚΤ και 117 εκτός της ΕΚΤ, που δεν ήταν επαγγελματικής φύσεως, ήτοι 266 ηλεκτρονικά

μηνύματα, σημαντικό μέρος των οποίων ήταν μακροσκελή και με προσοχή συνταγμένα.

226 Ενόψει της ιδιαίτερης σοβαρότητας των εκ μέρους του προσφεύγοντος παραβάσεων των υποχρεώσεών του, όπως προκύπτει από το σύνολο των αιτιάσεων αυτών, η επιβληθείσα ποινή δεν είναι προδήλως δυσανάλογη.

227 Επομένως, και αυτός ο λόγος είναι αβάσιμος.

7. Επί του λόγου που αντλείται από τον δυσανάλογο χαρακτήρα της πειθαρχικής διαδικασίας

Συνοπτική έκθεση της επιχειρηματολογίας των διαδίκων

228 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η καθής γνώριζε, από τον Φεβρουάριο του 1998 το αργότερο, τη διαμάχη που υπήρχε στο προσωπικό των αρχείων, μεταξύ αυτού και του προσώπου που παραπονείται ότι είναι το θύμα της παρενοχλήσεως. Εντούτοις, η ΕΚΤ δεν προέβη σε καμία ενέργεια προς επίλυση της συγκρούσεως. Αντίθετα, άφησε να κλιμακωθεί η ένταση. Επομένως, υπό τις συνθήκες αυτές, η πειθαρχική διαδικασία που κίνησε κατά του προσφεύγοντος είναι τελείως δυσανάλογη.

229 Η ΕΚΤ θεωρεί ότι ο λόγος αυτός δεν είναι βάσιμος, διότι επανειλημμένως έκανε υποδείξεις για την επίλυση της συγκρούσεως που δημιούργησε ο προσφεύγων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 230 Στο πλαίσιο του λόγου αυτού, που διακρίνεται από τον προηγούμενο, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η σύγκρουση μεταξύ αυτού και του θύματος της παρενοχλήσεως έπρεπε να επιλυθεί αποτελεσματικότερα και προληπτικώς από τη διοίκηση της ΕΚΤ, που όφειλε να προβεί σε υποδείξεις σχετικά με την εργασία σαφείς, συνοδευόμενες, ενδεχομένως, από προειδοποίηση. Η κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας ήταν, στην προκειμένη περίπτωση, μέτρο δυσανάλογο.
- 231 Εντούτοις, ο λόγος αυτός δεν είναι κατ' ουσίαν βάσιμος και δεν μπορεί να προσαφθεί στην ΕΚΤ ότι τήρησε παθητική στάση στην κατάσταση που δημιούργησε ο προσφεύγων. Πράγματι, το θύμα υπέβαλε για πρώτη φορά παράπονα στον ιεραρχικώς ανώτερό του στις 13 Αυγούστου 1998· κατόπιν αυτών, ο τελευταίος κάλεσε αμέσως το θύμα και τον προσφεύγοντα σε ακρόαση και έθεσε κανόνες συμπεριφοράς. Συνεπεία της παρεμβάσεως αυτής, η συμπεριφορά του προσφεύγοντος φέρεται βελτιωθείσα για μερικούς μήνες. Στις 25 Αυγούστου 1999, το θύμα απευθύνθηκε εκ νέου στον ιεραρχικώς προϊστάμενό του παραπονούμενο για τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος. Αυτή τη φορά, διενεργήθηκε αμέσως εσωτερική έρευνα, που οδήγησε στην κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας.
- 232 Επομένως, η ΕΚΤ αντέδρασε με επιμέλεια στις δύο καταγγελίες του θύματος.
- 233 Εν πάση περιπτώσει, όπως ορθώς τονίζει η ΕΚΤ με την απόφαση περί απολύσεως (σημείο 8), ενδεχόμενη παράλειψη των ιεραρχικώς ανωτέρων του προσφεύγοντος δεν δικαιολογεί τα παραπτώματά του, ο οποίος παραμένει υπεύθυνος για τις πράξεις του.
- 234 Ο λόγος πρέπει να απορριφθεί. Συνεπώς, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

235 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 88 του ίδιου κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.

236 Η ΕΚΤ ζητεί, εντούτοις, να καταδικαστεί ο προσφεύγων στο σύνολο των δικαστικών εξόδων, βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, που προβλέπει παρέκκλιση από το άρθρο 88 του ίδιου κανονισμού και ορίζει, ιδίως, ότι το Πρωτοδικείο μπορεί να καταδικάσει ένα διάδικο στην καταβολή των εξόδων στα οποία αναγκάστηκε να υποβληθεί ο αντίδικός του, αν κρίνει ότι τα έξοδα αυτά προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως. Εκθέτει ότι η προσφυγή ασκήθηκε χωρίς εύλογη αιτία ενόψει, κυρίως, της πρόδηλης αβασιμότητάς της.

237 Το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι το αίτημα αυτό δεν είναι βάσιμο. Πράγματι, με την προσφυγή αμφισβητείται, ιδίως, η βαρύτερη πειθαρχική ποινή, ήτοι η απόλυση. Δεν μπορεί να προσαφθεί στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο το ότι άσκησε προσφυγή κατά της απόφασής με την οποία απολύεται, όποια κι αν είναι η νομική αξία των λόγων που προβάλλει προς στήριξή της.

238 Επομένως, εν προκειμένω, κάθε διάδικος θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή**

- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.**

Azizi

Lenaerts

Jaeger

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Οκτωβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

M. Jaeger